

Yritysvastuuraportti 2015

Sisällys

Tuotantoeläinten hyvinvointi	3
Terve lehmä tuottaa laatumaitoa	3
Sosiaalinen vastuu	5
Henkilöstöperiaatteet	5
Henkilöstön kehittäminen	5
Työturvallisuus	6
Kuluttajat ja asiakkaat	6
Sidosryhmäyhteistyö	8
Valion sponsorointi vuonna 2015	8
MML hoitaa Valion edunvalvontaa	9
Taloudellinen vastuu	10
Valio ja sen omistajayrittäjät luovat hyvinvointia Suomeen	10
Tunnusluvut vuonna 2015	10
Vuoden 2015 matalasuhdanteesta kasvun rakentamiseen vuonna 2016	11
Valion vientikyky ylläpitää omavaraisuuden	12
Maito on suurin elannon tuoja Suomessa	12
Investoinnit Suomeen	13
Tuotteet	14
Hankinta ja alkuperä	14
Maidon keräily ja jäljitettävyys	15
Tuotelaatu ja -turvallisuus	15
Uutuuksissa maku kohtaa hyvinvoinnin	16
Valmistus	18
Ympäristövastuu	19
Ympäristötavoitteet 2015 – 2017	19
Energiatehokkuus ja päästöt	19
Materiaalitehokkuus	20
Vesi	21
Valion sidosryhmätoiminta	22
Sidosryhmien odotukset	22
Toimintaympäristön analyysi, riskit ja mahdollisuudet	25
Vastuullisuuden johtaminen ja raportointi	30
Raportointi ja sen kattavuus	31
Sertifikaatit ja standardit	31
Riskien hallinta ja mahdollisuudet	32
Graafit ja taulukot	30

Tuotantoeläinten hyvinvointi

Lypsylehmän hyvinvointi edellyttää terveyden lisäksi sopivaa ympäristöä, märehitjälle sopivaa ruokintaa sekä mahdollisuutta lajityypilliseen käyttäytymiseen.

Terve lehmä tuottaa laatumaitoa

Lypsylehmän hyvinvointi edellyttää terveyden lisäksi sopivaa ympäristöä, oikeaa ruokintaa sekä mahdollisuutta lajityypilliseen käyttäytymiseen.

Suomessa lehmät ovat EU:n terveimpiä, ja antibiootteja käytetään vain sairaan eläimen hoitoon. Valioryhmässä on määritelty hyvä valiolainen maidontuotantotapa, joka ottaa huomioon Welfare Quality® -ohjelman nautojen hyvinvointivaatimukset.

Lajille ominaisesti lehmät lepäävät tai märehivät lepoasennossa suurimman osan vuorokaudesta. Pihatoissa elävien lehmien määrä kasvaa jatkuvasti. Arvioilta reilu puolet lehmistä asui vuonna 2015 pihatoissa ja vajaa puolet parsinavetoissa. Noin 70 % karjoista laiduntaa kesäaikaan.

Valio järjesti eri puolilla Suomea yleisölle avoimia laitumellelaskutilaisuuksia, joita tuhannet ihmiset seurasivat maitotiloilla.

Vuosien 2015 - 2016 teema on hyvinvointi. Valion Alkutuotanto järjestää yhdessä osuuskuntien tuotantoneuvonnan kanssa ihmisten ja eläinten hyvinvointiin liittyviä koulutuksia.

Osuuskuntien tuotantoneuvojen tarjoamat palvelut ovat valiolaisten maitotilayrittäjien käytettävissä maksutta.

Maitotilaopaste laatutiloille

Valiolaisilla maitotiloilla on käytössään laatukäsikirja, jossa ohjeistetaan maidontuotannon eri osa-alueita. Tiloista 98 % (97%) on tehnyt laatusopimuksen Valion hankintaosuuskunnan kanssa.

Valioryhmän tiloista 28 % on saanut Valio Maitotilaopasteen. Opasteen saanti edellyttää laatukäsikirjan täydentämistä tilan omilla työohjeilla ja valiolaisten vaatimusten täyttämistä maidon laadun, eläinten ruokinnan ja hoidon, ympäristön sekä tuotannon seurannan suhteen.

Laadukasta rehua ja olosuhteiltaan hyvä navetta

Lehmien lajityypillinen rehu on nurmi tai säilörehu. Valkuaista suomalaiset lehmät saavat rypsiä, rapsista ja palkokasveista, kuten herneestä. Valioryhmän lehmien ruokinnassa ei sallita geenimuunneltujen ainesosien käyttöä.

Valio on laatinut tuottajien käyttöön ”Hyvät ruokintaperiaatteet” -ohjeen, joka painottaa ruokinnan lajinmukaisuutta.

Valio järjestää vuosittain hyvää navettarakentamista edistäviä seminaareja sekä rakennussuunnittelijoille että Valiolaisille maitotilayrittäjille.

Keräilykuljettajat tunnistamaan mahdollisia ongelmia

Myös maitotiloilla saattaa ilmetä inhimillisiä ongelmia, jolloin eläinten hyvä hoito vaarantuu tai laiminlyödään. Maito kerätään tiloilta joka toinen päivä. Keräilyautojen kuljettajia on koulutettu huomaamaan mahdolliset ongelmat ja hankkimaan apua heti.

Osuuskunnan tuotantoneuvoja käy tilalla, jos maidon laatu heikkenee tai tuotannossa ilmenee muita häiriöitä. Vähintään 5 % tiloista auditoidaan vuosittain. Vuonna 2015 laatuarviointi tehtiin 6,2 %:lla tiloista. Tämän lisäksi tehtiin paljon neuvonnallisia tilakäyntejä.

Sosiaalinen vastuu

Valion sosiaalinen vastuu merkitsee henkilöstön ja maidontuottajien työhyvinvoinnin ja työturvallisuuden lisäämistä, asiakas- ja kuluttajatytyväisyyden lisäämistä sekä vuorovaikutusta sidosryhmien kanssa.

Henkilöstöperiaatteet

Valion henkilöstöperiaatteet ovat henkilökohtainen vastuu, avoimuus, oikeudenmukaisuus ja tasa-arvo. Henkilökohtaisella vastuulla tarkoitetaan vastuun ottamista omasta työstä, työn tuloksellista tekemistä sekä ymmärrystä siitä miten työtä mitataan.

Avoimuus tarkoittaa, että tieto kulkee avoimesti, erilaisuutta hyödynnetään ja osaajilta opitaan. Oikeudenmukaisuus on oikeutta saada palautetta työstään ja mahdollisuuksia kehittyä. Tasa-arvoinen toiminta on tasapuolista ja onnistumisen mahdollisuuksia tarjoavaa, jotta kaikilla on mahdollisuus onnistua työssään.

Periaatteiden toteutumista seurataan ammattiryhmien edustajista koostuvassa yhteistyöryhmässä ja luottamushenkilöiden yhteisissä tilaisuuksissa.

Henkilöstön kehittäminen

Valio kehittää johtajuutta, esimiestyötä ja ammatillista osaamista tavoitteena varmistaa menestyksekkään liiketoiminnan vaatima osaaminen. Valio tarjoaa työntekijöilleen mahdollisuuksia koulutukseen, valmennukseen ja tehtäväkiertoon.

Vuonna 2015 henkilöstölle tarjottiin esimies- ja asiantuntijavalmennuksia sekä laatuun, ympäristöön ja turvallisuuteen liittyviä koulutuksia. Erityisesti tuettiin työnopastusta, perehdytystä sekä esimiesten ja työyhteisöjen työhyvinvointia ja yhteistyötä.

Koulutusten ensisijainen tavoite oli kehittää osaamista, suoritusta ja vuorovaikutusta organisaatiossa sekä tukea henkilökohtaista kehittymistä.

Hyvän johtajuuden kehittäminen on ollut Valiossa painopistealue vuodesta 2009. Vuonna 2015 johtamista kehitettiin kahdella valmennuksella: Arvostava johtaminen -valmennus vahvisti johtajien henkilökohtaisia vahvuuksia. Teemme parasta. -valmennus terävöitti yhteistä käsitystä laadusta ja kirkasti tavoitteita.

Bonusta on maksettu

Valio maksaa tulospalkkiota toteutuneen maitotuotto- ja henkilökohtaisten tavoitteiden perusteella.

- 2011 6,1 miljoonaa euroa
- 2012 6,2 miljoonaa euroa
- 2013 6,6 miljoonaa euroa
- 2014 3,7 miljoonaa euroa
- 2015 2,2 miljoonaa euroa

Valio tukee myös työntekijöiden harrastetoimintaa sekä palkitsee pitkästä työurasta Valiossa.

Työturvallisuus

Valion tavoitteena on nolla tapaturmaa tai onnettomuutta. Työturvallisuuden edistämiseksi tehdään jatkuvaa ja pitkäjänteistä työtä.

Turvallisuusperiaatteet

- Noudatamme aina turvallisuussäädöksiä ja -ohjeita.
- Jokaisen tulee ilmoittaa havaitsemastaan vaarasta ja puuttua turvattomaan toimintaan.
- Parannamme jatkuvasti työympäristöä ja työtapojen turvallisuutta.
- Tunnistamme vaaroja ja arvioimme niistä aiheutuvia riskejä.
- Kaikki vaaratilanteet, tapaturmat ja onnettomuudet tutkitaan.
- Käsittelemme turvallisuusasioita säännöllisesti eri johtamistapahtumissa.
- Kehitämme toimintaamme vakavista poikkeustilanteista palautumisen nopeuttamiseksi.
- Parannamme henkilöstön turvallisuustietoisuutta ja -osaamista.

Työtapaturmien määrät laskivat ilahduttavasti

Työtapaturmien määrät laskivat vuonna 2015 selkeästi. Tapaturmia sattui 26 % vähemmän edelliseen vuoteen verrattuna. Kuten aikaisempinakin vuosina kaatumiset ja liukastumiset töissä ja työmatkalla olivat merkittävien tapaturmatyyppiä.

Valiolla tapahtui yhteensä 188 työtapaturmaa tai ammattitautia. Työmatkatapaturmia oli 19 % ja ammattitauteja 7 % tapauksista. Työtehtävissä kuolemaan johtaneita työtapaturmia ei ollut.

Työtapaturmista aiheutuneiden poissaolojen määrät pienenevät 30 %. Pisimmät työtapaturmista johtuvat poissaolot syntyivät kaatumisista ja liukastumisista töissä tai kodin ja työpaikan välisellä matkalla. Työpaikalla sattuneiden tapaturmien taajuus oli 25 kpl miljoonaa työtuntia kohti, joka oli 27 % vähemmän kuin vuonna 2014.

Kaatuminen ja liukastuminen aiheuttivat eniten työtapaturmia sekä määrältään että poissaoloista (määrästä 25 % ja poissaoloista 60 %). Esineisiin satuttaminen aiheutti määrältään toiseksi eniten työtapaturmia (määrästä 23 % ja poissaoloista 10 %) ja ylikuormittuminen ja -rasittuminen kolmanneksi eniten (määrästä 18 % ja poissaoloista 16 %).

Valiolla kirjataan työtapaturmiksi kaikki tapaukset, joista seuraa työstä poissaoloa tai hoitokustannuksia.

Kuluttajat ja asiakkaat

Asiakkaat arvostavat Valion merkkituotteita, toiminnan luotettavuutta ja yhteistyön ammattitaitoa.

Kauppan arvostama kumppani

Valion asiakastyytyväisyys niin vähittäiskauppa- kuin food service -asiakkaissakin on tutkitusti toimialan paras (Factum-tutkimus).

Asiakkaat arvostavat Valion merkkituotteita, toiminnan luotettavuutta ja yhteistyön ammattitaitoa. Valion asiakkaita ovat mm. päivittäistavarakaupan ketjut, henkilöstöravintolat, ravintolat, tukut, liikenneasemat, elintarviketeollisuus, ravitsemuspalvelujen tuottajat ja leipomot koko maassa.

Tuotteiden toimitusvarmuus asiakkaille oli vuonna 2015 Suomessa 99,3 %. (99,2 %).

Suomen liikevaihto oli noin 65 % (65 % v.2014) Valio-konsernin vuoden 2015 liikevaihdosta. Suomen liikevaihtoon sisältyy kotimaan myynnin lisäksi maitoraaka-aineen myynti muille valmistajille.

Vähittäiskaupan osuus kotimaan myynnistä (1 116 miljoonaa euroa) oli noin 74 % (n. 73 %), Food service -myynnin osuus (mm. henkilöstöravintolat, julkinen hankinta, tukut, ravintolat, liikenneasemat) n. 14 % (13 %) ja teollisuusmyynnin osuus n. 12 % (n.14 %).

Valio toimittaa tuotteet asiakkaille 85-prosenttisesti kiertävissä, ympäristöystävällisissä ja asiakkaiden työtä säästävissä jakeluyksiköissä. Mahdollisista tuotepuutteista tai -virheistä Valio tiedottaa avoimesti ja nopeasti.

Valio on vuorovaikutuksessa kuluttajan kanssa

Valio vastaa tuotteisiin ja yrityksen toimintaan liittyviin kysymyksiin Valion verkkosivuilla olevan yhteydenottolomakkeen kautta, puhelimitse, Valion Facebook-sivujen avulla sekä Twitterissä.

Laatumittauksessa kuluttajat antoivat Valion kuluttajapalvelulle hyvät arvosanat. Erityisesti arvostettiin palvelun nopeutta, ystävällisyyttä ja asiantuntevuutta.

Valion kuluttajapalvelu vastasi noin 28 300 (32 000) kuluttajakontaktiin vuonna 2015. Yhteydenotot internetin kautta olivat entistäkin suosittu tapa lähettää viestiä Valiolle.

Kontaktit jakautuivat lähes tasan tuotehuomautusten sekä erilaisten kysymysten, toiveiden ja ideoiden kesken. Erityisesti kuluttajia kiinnostivat tuotteisiin liittyvät asiat, kuten niiden ainesosat. Kuluttajat antoivat myös paljon ideoita ja toiveita Valion tuotekehitykselle.

Valio palvelee verkossa

Valion verkkopalveluissa käytiin vuonna 2015 yhteensä yli 23 miljoonaa kertaa (18 miljoonaa). Uutena verkkopalveluna vuonna 2015 avattiin Maito ja Me -lehden verkkopalvelu, joka on Valion omistajayrittäjien ammattisivusto.

Maitotilayrittäjien arkeen voi tutustua: Valiomaitoa-sivustolla

Valio on aktiivinen sosiaalisessa mediassa palvellen kuluttajia. Facebookissa Valio tavoittaa viikossa satoja tuhansia suomalaisia. YouTube on Valion videoviestinnän pääkanava. Valio ja sen omistajayrittäjät ovat vahvasti läsnä myös Twitterissä ja Instagramissa.

Verkossa toimii virtuaalinen markkinatutkimusyhteisö, jonka kanssa ideoidaan, suunnitellaan ja testataan tuotteita.

Vastuullista markkinointiviestintää

Valion arvo "Teemme parasta." ohjaa myös markkinointiviestintää. Se tarkoittaa, että Valio noudattaa Mainostajien liiton julkaisemia kansainvälisiä mainonnan sääntöjä ja ohjeita.

Lisäksi olemme kirjanneet itsellemme neljä eettistä, erityisesti mainonnassa huomioitavaa periaatetta: 1) Totuuden periaate 2) Tasa-arvon periaate 3) Hyvän käytöksen periaate 4) Turvallisuuden periaate Olemme myös ohjeistaneet, miten Valio ja valiolaiset näkyvät ja toimivat yrityksen nimissä sosiaalisessa mediassa.

Sidosryhmäyhteistyö

Valio toimii vuorovaikutuksessa sekä paikallisten että kansallisten sidosryhmien kanssa. Strategisia sidosryhmiä ovat Valion tuotteiden käyttäjät, henkilöstö, omistajatuottajat, asiakkaat, tavarantoimittajat ja palvelujen toimittajat sekä kansantaloudet, joissa Valio toimii.

Muita tärkeitä sidosryhmiä ovat tiedeyhteisö, media ja järjestöt.

Yhteydenpito sidosryhmiin on säännöllistä ja vuorovaikutteista.

Vuonna 2015 toteutettiin laaja sidosryhmätutkimus, jonka tulosten pohjalta vuonna 2016 kehitetään avointa vuoropuhelua aloittamalla Seinäjoella Valion Eettisen neuvottelukunnan toiminta. Lue aiheesta lisää täältä.

Valion sponsorointi vuonna 2015

Vuonna 2015 Valion sponsorointi keskittyi lasten ja nuorten liikunnan ja ravitsemuksen tukemiseen Valio Akatemia -ohjelman stipendien kautta.

Valio Akatemia® auttaa tekemään lasten ja nuorten unelmista totta jakamalla raha-, ravitsemus-, tuote- ja tapahtumastipendejä.

Keväällä 2013 perustettu ohjelma tarjoaa yhdessä ohjelman esikuvien kanssa konkreettisia, arkisia elämyksiä liikuntaan ja hyvinvointiin, kertoo tarinoita oikeasta elämästä ja toimii sillanrakentajana sukupolvelta toiselle. Valio Akatemia® jakoi 120 000 euron arvosta stipendejä noin 250 lapselle ja nuorelle ympäri Suomen vuonna 2015. Stipendiaattien joukko on monimuotoinen mitä tulee lajiin, ikään ja asuinpaikkaan. Joukossa on niin yksilöurheilijoita, joukkueita kuin koululaisryhmiäkin.

Valio Akatemia® ohjelman kummeina vuonna 2015 toimivat Kiira Korpi, Kerttu Niskanen ja Joel Pohjanpalo. He jatkavat kummeina myös vuonna 2016.

MML hoitaa Valion edunvalvontaa

Valion edunvalvontaa on hoitanut 31.12.2011 alkaen Maidonjalostajien ja Meijeritukkukauppioiden liitto (MML).

MML hoitaa kansainvälistä ja kotimaista edunvalvontaa.

MML:n toiminnanjohtajana toimii Valion edunvalvontajohtaja Riitta Brandt.

Taloudellinen vastuu

Maito-osuuskuntien omistaman Valio Oy:n tehtävä on maksaa kaikki toimintansa tuotto omistajayrittäjilleen.

Valio ja sen omistajayrittäjät luovat hyvinvointia Suomeen

Valio Oy ja sen omistavat maitotilayrittäjät ovat merkittäviä taloudellisen toimeentulon moottoreita Suomen taloudessa.

Valion omistajia ovat maito-osuuskunnat, joista 8 osuuskuntaa eli noin 6 400 maitotilayrittäjää, toimittaa kaiken maitonsa Valiolle. Valion hankintaosuus on vajaat 80 % suomalaisesta maidosta.

Maitotilayrittäjien määrä väheni lähes 7 % verrattuna vuoteen 2014.

Valion tehtävä on maksaa omistajayrittäjilleen toimintansa tuotto. Vuonna 2015 Valio tilitti maitotilayrittäjille 43 % liikevaihdostaan.

Valion ja sen omistajayrittäjien (=Valioryhmä) toiminta edistää suomalaisten toimeentuloa: Valio on merkittävin asiakas sadoille pk-yrityksille. Valion maitoketju työllistää arviolta 25 - 30 000 ihmistä, ja Valion sekä tilojen investoinnit Suomeen ovat noin 250 – 300 miljoonaa euroa vuosittain. Valioryhmän toiminta tuloutti Suomeen noin 1,7 miljardia euroa vuonna 2015.

Valion taloudellista menestymistä mitataan liikesuhteessa olevien omistajien maidolle luodulla arvolla eli maitotuotolla*, jonka perusteella maksetaan Valioryhmän osuuskunnille maidosta tilityshinta. Osuuskunnat maksavat tuottajille tuottajahinnan.

Valion tavoitteena on maksaa EU:n parasta tilityshintaa.

Tunnusluvut vuonna 2015

Vuonna 2015 Valion liikevaihto väheni edelliseen vuoteen verrattuna 11,9 % 1718 miljoonaan euroon (1950 miljoonaa euroa vuonna 2014). Liikevaihto väheni ulkomailta 12,3 % ja kotimaassa 11,7 %.

Konsernin maitokate** jäi 806 miljoonaan euroon (974 miljoonaa euroa). Konsernin maitotuotto* laski 36,5 senttiin litralta (43,7 s/l). Maksettu tilityshinta oli 38,5 senttiä maitolitralla (45,4 s/l). Valio pystyi maksamaan kuitenkin paljon EU:n keskihintaa (31,8 s / l) paremmin.

Valion omavaraisuusaste oli 42 % (42 %). Investoinnit olivat 119 miljoonaa euroa (152 miljoonaa euroa). Omistajilta vastaanotettu maitomäärä oli 1 899 miljoonaa litraa (1929 miljoonaa litraa).

Vuonna 2015 Valio maksoi omistajayrittäjilleen 739 miljoonaa euroa (= 43 % liikevaihdosta), missä oli 146 miljoonaa euroa vähennystä edellisvuodesta.

*Maitotuotto = (Maitokate - käyttöomaisuuden poistotarve eli investointien rahoitustarve) / omistajien toimittama maitomäärä.

**Maitokate = liikevaihto - muut kulut paitsi poistot ja omistajille maksettu maidon tuottajahinta ja osakaslainan korko.

Vuoden 2015 matalasuhdanteesta kasvun rakentamiseen vuonna 2016

Vuosi 2015 oli vaikea suomalaisille maitotilayrittäjille ja Valiolle. Maitotilayrittäjien liikevaihto pieneni tilitys- ja tuottajahintojen laskun vuoksi 16,5 % verrattuna edelliseen vuoteen.

Valion omistajayrittäjien vaikea tilanne aiheutui Valion toimintaympäristön heikkenemisestä, mihin vaikuttivat yhtäaikaaisesti monet tekijät:

EU:n maitokiintiöiden poistaminen johti isojen keskieuropalaisten maidontuotantomaiden ylituotantoon, jolloin globaali maitotuotteiden tarjonta ylitti kysynnän. Kysynnän lasku aiheutui mm. Venäjän pakotteista ja Aasian ostovoiman vähenemisestä.

Ylitarjonta painoi maailmanmarkkinahintoja, mikä vaikutti Valioon yhtäältä heikkoina vientihintoina ja toisaalta halpatuonnin kasvuna ja kovana hintakilpailuna Suomen markkinoilla. Ostovoima pysyi heikkona myös Suomessa.

Suomalaisesta maidosta valmistettujen tuotteiden osuus kulutuksesta väheni. Tuontijuustojen osuus juustojen kulutuksesta kasvoi yli 50 %:iin ja tuontijogurttien markkinaosuus oli vajaat 30 %.

Uusia vientimarkkinoita rakennetaan vuonna 2016

Innovatiiviset tuotteet sekä jäljitettävä ja EU:n puhtain raaka-aine ovat Valion valtteja sekä Suomen markkinoilla että viennissä. Valio on Suomen suurin elintarvikkeiden viejä, joka vie tuotteita lähes 60 maahan. Viennin ja ulkomaantoimintojen osuus Valion liikevaihdosta oli noin 35 % vuonna 2015.

Koko Suomen maitotuotteiden viennistä Valion osuus oli noin 97 % ja koko elintarvikeliennistä noin 29 %. Vuoden 2015 aikana kartoitettiin uusia mahdollisia vientimarkkinoita ja aloitettiin niiden valmistelu.

Vahva kuluttajien tarpeiden ymmärrys ja haluttujen innovaatioiden tuominen markkinoille tukevat kasvutavoitetta Suomessa ja Ruotsissa. Tanskassa Valio kasvaa laktoosittomien tuotteiden tuoteryhmässä. Globaaleja vientimarkkinoita kehitetään yhdessä teollisuusasiakkaiden kanssa, ja pyritään kehittämään myös uusia kuluttajatuotemarkkinoita.

Valiolla on tytäryhtiöt Ruotsissa, Tanskassa, Venäjällä, Baltiassa, USA:ssa ja Kiinassa. Paikallisille markkinoille myytävää tuotantoa on Venäjällä (sulatejuustola) ja Virossa (juustola ja meijeri). Virossa Valio on markkinajohtaja tai -kakkonen kaikissa tuoteryhmissä. Kiinassa Valio on merkittävä vähämineraalisten Demi™ herajauheiden myyjä. Jauheita käytetään mm. lastenruokien raaka-aineena. USA:ssa Valio on tunnettu laatujuustojen ja -voin myyjänä.

Valion vientikyky ylläpitää omavaraisuuden

Suomessa tuotetaan maitoa niukasti sen verran kuin maitotuotteina kulutetaan. Vapaasti kilpailluilla markkinoilla tuontimaitotuotteiden osuus on jatkuvasti kasvanut. Jotta Suomi säilyisi omavaraisena maitotuotteiden osalta, pitää pystyä viemään tuontia vastaava määrä.

Valion kyky kilpailla kansainvälisillä markkinoilla turvaa maidontuotannon säilymisen omavaraisena ja mahdollisuuden tulla toimeen maatalouselinkeinolla suuressa osassa Suomea.

Maito-osuuskuntien omistaman Valio Oy:n tehtävä on maksaa kaikki toimintansa tuotto omistajayrittäjilleen. Osuuskuntiin kuuluvien omistajayrittäjien kaikki maito otetaan vastaan ja jalostetaan, ja heille maksetaan maidosta yhtenäistä hintaa riippumatta tilan sijainnista tai koosta.

Maito on suurin elannon tuoja Suomessa

Maidontuotanto on ainoa maatalouden muoto, jota voidaan harjoittaa kaikkialla Suomessa. Suuressa osassa Suomea se on ainoa mahdollinen maatalouden tuotantosuunta.

Maito on suomalaisten luontaista ruokaa: Kaikkialla Suomessa kasvaa nurmea karjan rehuksi ja puhdasta juomavettä on riittävästi.

Maidontuotannon myyntitulot olivat 43,3 % (42 %) maatalouden myyntituloista. Kainuussa ja Lapissa maito ja lypsypuolijaloilla tuotettu naudanliha kattavat noin 80 % maatalouden myyntituloista.

Maitotulojen osuus Keski-Suomessa, Pohjois-Pohjanmaalla, Pohjois-Savossa ja Pohjois-Karjalassa on keskimäärin 66 %.

Tuotantoon käytettävien tarvikkeiden ja palvelujen hinnat laskivat vuoden 2015 aikana 2,1 %. Investointeihin käytettävien tavaroiden ja palvelujen hinnat nousivat 0,6 %.

Polttoaineiden (-23,2%), ostorehujen (-5,1%) ja viljan (-7,4%) hinnat laskivat vuoden 2015 aikana muuta hintakehitystä nopeammin. Viljan hinnan lasku kuitenkin tasaantui selvästi vuoden 2014 kehityksestä. Ostapanosten hintojen lasku ei kuitenkaan riitä kokonaan kattamaan maidon tuottajahinnan laskua. Koska tilojen tuotantokustannukset säilyivät lähes ennallaan tuottajahinnan laskiessa noin 16 %, yrittäjätulo puolittui edellisvuoteen verrattuna. Kannattavuuskerroin putosi ennusteen mukaan 0,6:sta noin 0,3:een.

Maatalouden eri tuotantosuuntien keskimääräinen kannattavuuskerroin oli noin 0,2 (0,4 vuonna 2014). Kesän 2015 nurmirehusadon määrä oli varsin hyvä, mutta sateet hankaloittivat korjuuta Keski- ja Pohjois-Suomessa. Lehmien laskennallinen keskituotos ja maidon pitoisuudet nousivat hieman edelliseen vuoteen verrattuna. Meijereihin toimitetun maidon määrä kasvoi vuonna 2015 noin 1,6% ja lehmien keskituotos 1,5% vuoteen 2014 verrattuna.

*Kannattavuuskerroin osoittaa, kuinka suuri osa palkkavaatimuksesta (14,5 e / tunti) ja oman pääoman korkovaatimuksesta (5,3%) on saavutettu (Taloustohtori 2014).

Investoinnit Suomeen

Vuonna 2015 Valio investoi 119 miljoonaa euroa, mikä oli 24,6 % (29 % vuonna 2014) koko elintarviketeollisuuden investoinneista.

Valio investoi Suomeen

Vuonna 2015 Valio investoi 119 miljoonaa euroa, mikä oli 24,6 % (29 % vuonna 2014) koko elintarviketeollisuuden investoinneista. (Lähde: EK). Investoinneista 95,3 % kohdistui Suomeen.

Suurimmat kohteet:

- Riihimäen uusi välipalatehdas
- Tampereen meijerin erikoismaitojen valmistuskapasiteetin lisäys
- Oulun meijerin laajennus, kapasiteetin lisäys, pakkaamon uudistus sekä kiinteän polttoaineen kattilalaitos
- Turengin UHT tehtaan laajennus
- Seinäjoen tuoretuotetehtaan uusi pesukeskus
- Jyväskylän tehtaan pakkaamon uudistus
- Lapinlahdella käyttöönotettu huippumoderni jauhetehdas

Ympäristöinvestointeja lähes 2 miljoonaa

Ympäristövaikutuksia pienentävät investoinnit olivat kotimaassa 1,9 miljoonaa euroa, ja kuluiksi kirjatut ympäristömenot olivat kaikkiaan 12,4 miljoonaa euroa.

Merkittävin ympäristöinvestointi liittyi Haapaveden tehtaan jauhekuivauksen pölypäästöjen saamiseen ympäristölupaehtojen mukaisiksi.

Toimintapaikkakuntien jätevedenpuhdistamoiden uudistamishankkeet olivat 2015 käynnissä Haapavedellä ja Suonenjoella sekä käynnistymässä 2016 Äänekoskella.

Tuotteet

Valion tuotekehityksessä ja valikoiman hallinnassa otetaan huomioon maku, ravitsemussuositukset ja kuluttajien toiveet.

Hankinta ja alkuperä

Suomessa Valio tuotemerkin alla myytävien tuotteiden maitoraaka-aine on aina kotimaista ja tuotteet on valmistettu Suomessa.

Hankintaperiaatteet

Valion hankintojen kotimaisuusaste oli Suomessa 94 % (95) ja Virossa 83 % (85) (pl. Koneet ja laitteet). Ilman suomalaista maitoraaka-ainettakin hankintojen kotimaisuusaste Suomessa oli 84 %. Kotimaiseksi hankinnaksi lasketaan hankinta, jossa vähintään loppujalostus on tehty Suomessa.

Suomessa Valio tuotemerkin alla myytävien tuotteiden maitoraaka-aine on aina kotimaista ja tuotteet on valmistettu Suomessa.

Rypsiöljy ja sokeria suomalaisilta pelloilta

Maidon lisäksi käytetyimpiä raaka-aineita ovat rypsiöljy ja sokeri.

Valion rasvavittisiin käytettävä rypsiöljy on 100 % kotimaista. Käyttämämme sokeri on Hyvää Suomesta - merkittyä kotimaista* sokeria.

*Hyvää Suomesta Joutsenlippu merkityn tuotteen kotimaisuus aste on vähintään 75 %.

Vastuullinen hankintapolitiikka

Tuote- ja toimittajakyselyillä varmistamme, että ostamme laadukkaita ja turvallisia raaka-aineita ja pakkausmateriaaleja luotettavilta toimittajilta, jotka ovat sitoutuneet noudattamaan toiminnassaan ETI Base Code*:een perustuvia eettisiä periaatteita.

(*ETI Base Code perustuu YK:n ihmisoikeuksien julistukseen, YK:n lapsen oikeuksien yleissopimukseen sekä Kansainvälisen Työjärjestön ILO:n keskeisiin työelämää sääteleviin yleissopimuksiin.)

Auditoimme vuosittain 20-30 tavarantoimittajaa riskinarvion perusteella.

Valio ei hanki WWF:n uhanalaiseksi määrittelemiä kalalajeja trading-tuotevalikoimaansa eikä käytä palmuöljyä kulutajatuotteiden ainesosana.

Alkutuotannossa lehmien valkuaisrehuna on rypsi tai rapsi, eikä soija.

Maitopakkaukset Imatralta

Valion 1 litran maito-, piimä-, jogurtti- ja mehupakkaukset hankitaan Tetra Pakin Imatran tehtaalta. Kartonki tulee läheltä Stora Enson Imatran Kaukopään tehtaalta. Maitopakkausten puuraaka-aineesta suuri osa hankittu läheltä Imatran tehtaita. Lyhyt kuljetusmatka kartonkitehtaalta jalostuslaitokselle pienentää kuljetuksista aiheutuvia hiilidioksidipäästöjä.

Maidon keräily ja jäljitettävyys

Valion tuotteiden raaka-aineen jäljitettävyys on hyvä. Maidon keräilyn poikkeamat välitetään reaaliaikaisesti autosta Valion järjestelmiin.

Tuotevirheen sattuessa maitoraaka-aine pystytään jäljittämään tilalle, josta maito on haettu. Maito kerätään tiloilta joka toinen päivä. Maidon keräilyreitit suunnitellaan tehokkaiksi ja ympäristöä säästäviksi.

Tehostamisen seurauksena keräilyautojen ajokilometrit vähentyivät 2015 yli 400 000 kilometriä (1,8 %) vuoteen 2014 verrattuna. Ajokilometrejä kertyi yhteensä yli 22 miljoonaa.

Keräilyn hoitavat Valion alihankkijayritykset 88 autolla. Autot liikkuvat keskimäärin 20,5 tuntia vuorokaudessa vuoden jokaisena päivänä.

Tuotelaatu ja -turvallisuus

Valio jakelee vuosittain yli kolmanneksen Suomen lämpötilasäädellyistä elintarvikkeista

Katkeamaton kylmäketju

Valio jakelee vuosittain yli kolmanneksen Suomen lämpötilasäädellyistä elintarvikkeista. Vuonna 2015 Valion jakelussa oli yhteensä 578 miljoonaa kiloa omia tuotteita ja 57 miljoonaa kiloa muiden toimijoiden tuotteita (632 + 55 vuonna 2014).

Muiden toimijoiden tuotteet ovat liha-, leipomo- ja jäätelöteollisuuden tuotteita sekä hedelmiä ja vihanneksia. Aukoton kylmäketju edistää tuotteiden säilyvyyttä ja takaa maukkaat ja turvalliset elintarvikkeet kuluttajalle.

Ympäristöä säästävät ratkaisut käytössä

Valion jakelun ympäristökuormaa vähentävät yhteisjakelu muiden yritysten kanssa, kuormien täyttöaste (kaksikerrosvaunut) ja reittioptimointi.

Valio etsii aktiivisesti tulevaisuudessa hyödynnettävää ympäristöystävällistä kalustoratkaisua. Valio on muun muassa mukana maailmassa ainutlaatuisessa kokeilussa, jossa jakeluautossa on bioetanolilla käyvä moottori ja teollisuuden jätehiilidioksidilla toimiva jäähdytin.

Lisäksi Valiolla on koekäytössä hybridauto, jonka kulutus on noin kolmasosan pienempi kuin perinteisellä jakelukulustolla, jolloin fossiilisten päästöjen määrä on samassa suhteessa vähäisempi.

Bioetanolilla toimivaa jakeluautoa on koekäytetty ja päästöjen osalta tulokset näyttävät positiivisilta: Fossiiliset hiilidioksidipäästöt ovat vähentyneet jopa 90 % ja partikkelit ilmaan lähes 70 %.

Maidon laadunvarmistus

Maidon laatu varmistetaan maitotilalta meijerin vastaanottoon asti. Tuotteiden laatu varmistetaan siitä eteenpäin omavalvontajärjestelmällä. Vuonna 2015 ennätykselliset 96,1 % Valion vastaanottamasta maidosta kuului parhaimpaan laatuluokkaan.

Maidontuottaja seuraa lehmäkohtaisesti maidon laatua ja tilasäiliössä olevan maidon lämpötilaa. Keräilyauton kuljettaja tarkastaa tilalla maidon lämpötilan, hajun ja ulkonäön ennen maidon autoon pumpausta. Vain vaatimukset täyttävä maito pumpataan autoon. Kuljettaja ottaa joka kerta jokaisen tilan maidosta näytteen.

Tilakohtaisista näytteistä analysoidaan suunnitelman mukaisesti mm. koostumus ja bakteerimäärä.

Kuljettaja tekee mikrobilääkejäämätestin maidosta ennen kuin maito puretaan autosta tuotantolaitoksen siiloon. Jokaisen maitoerän lämpötila mitataan ja maidosta otetaan näyte laatu- ja koostumusanalyysjä varten.

Uutuuksissa maku kohtaa hyvinvoinnin

Valio on suomalaisen ravitsemuksen suunnannäyttävä ja terveysvaikutteisten maitotuotteiden kansainvälinen edelläkävijä. Valion tuotekehityksessä ja valikoiman hallinnassa ravitsemusvastuulla on vahva rooli, sillä kuluttajat hakevat ruoasta entistä enemmän kokonaisvaltaista hyvinvointia.

Terveyttä, makua ja maailmanluokan innovaatioita

Maito on suomalaisten lähiruokaa, jota voidaan tuottaa kaikkialla maassamme ja jolla voidaan ravita omavaraisesti Suomessa asuvat ihmiset. Valio on suurin maitotuotteiden jalostaja Suomessa ja kantaa vastuunsa valmistamalla monipuolista valikoimaa monenlaisiin tarpeisiin: eri ikäryhmille ja erityisruokavalioiden noudattaville.

Valion tuotekehityksessä ja valikoiman hallinnassa otetaan huomioon maku, ravitsemussuositukset ja kuluttajien toiveet.

Valio Oy toi vuonna 2015 kotimaan markkinoille 138 uutuustuotetta (136 kpl) ja lisäksi uutuuksia myös muille markkinoille. Vuonna 2015 jätettiin 7 uutta patenttihakemusta (5 kpl).

Tutkimuksen ja tuotekehityksen sekä laadunvalvonnan kulut olivat 29,0 miljoonaa euroa (32,1 milj. euroa) ja 1,7 prosenttia liikevaihdosta (1,6 prosenttia).

Ravitsemukselliset painopisteet

Maitotuotteet ovat suomalaisten ruokavaliossa tärkein D-vitamiinin lähde. Valion nestemäisissä maitotuotteissa on kattavasti D-vitamiinointi. Valion rasvaseoksissa, levitteissä ja juoksevista rasvoista on täydennysosuuden mukainen 20 µg/100 g D-vitamiinitäydennys.

Valion maito-, maitojuoma- ja piimäpakkauksissa on merkitty tuotteiden sisältämä jodimäärä. Valio merkitsi ensimmäisenä meijerinä Suomessa maidon sisältämän luontaisen jodin pakkauksiinsa. Kuluttajan on mahdollista arvioida riittävää jodin saantiaan myös valio.fi internetsivujen jodilaskurissa.

Valio tarjoaa monipuolisen valikoiman täysin laktoosittomia Valio Eila® tai vähälaktoosisia Valio HYLÄ® tuotteita eri tuoteryhmissä. Valikoimassa on lisäksi runsas valikoima luontaisesti laktoosittomia tuotteita, kuten kypsytetyt juustot ja mehupohjaiset tuotteet.

Valion laajassa välipalavalikoimassa on runsaasti vähemmän lisättyä sokeria sisältäviä välipalatuotteita ja tätä tuotteistoa kehitetään. Kuluttajien toiveiden mukaisesti vähempisokeristen välipalojen valikoimaa kasvatetaan. Tavoitteena on puolittaa Valion maitopohjaisten välipalatuotteiden, erityisesti jogurttien, sokeripitoisuus vuoteen 2020 mennessä – mausta tinkimättä.

Jo nyt kolmannes Suomessa myytävistä Valion maitopohjaisista välipalatuotteista on sokeroimattomia tai sisältää vähintään 30 % vähemmän lisättyä sokeria tavanomaisiin välipalatuotteisiin verrattuna.

Valion vähittäiskauppa- ja suurkeittiövalikoimassa oli vuonna 2015 yli 100 Sydänmerkki-tuotetta. Sydänmerkki-tuote on parempi valinta omassa tuoteryhmässään rasvan määrän ja laadun, sokerin sekä suolan osalta. Vuoden 2016 helmikuussa markkinoille tuli Valion ensimmäinen Sydänmerkki-levite, Valio Better™ rahkariini. Lasten ravitsemuksen asiantuntemusta on hyödynnetty Valiolla 1960-luvulta lähtien. Valio on ainoa kotimaisten käyttövalmiiden lasten puurojen ja vellien valmistaja. Valiolla suomalaisesta maidosta valmistetaan viimeisimpien ravitsemussuositusten mukaisia laadukkaita lastenruokia.

Valio on patentoidulla ValSa® maitosuolainnovaatiolla nujertamassa ruoan pahista – suolaa – mutta samalla tarjoaa kuluttajalle vaihtoehdon, joka maistuu yhtä herkulliselta kuin vastaava normaalisuolainen tuote, ja lisäksi tuotteisiin saadaan elimistön tarvitsemää jodia. Uusi Valio ValSa® maitosuola koostuu maidon luonnollisista mineraaleista: kaliumista, jodista, magnesiumista, kalsiumista sekä natriumista, jota maitosuolassa on lähes 80 % vähemmän kuin tavallisessa ruokasuolassa. Valion ensimmäiset ValSa tuotteet ovat toukokuussa kaappoihin tulevat Valio Polar® 15 ja Valio Oivariini® vähemmän suolaa.

Erilaiset laskurit tarjoavat helpon tavan testata ravintoaineiden riittävää saantia ja viikon valmiit ruokalikat antavat vinkkejä monipuolisen ruokavalion koostamiseen.

Valio Ammattilaiset -palvelun ravitsemus- ja terveysosio tarjoaa luotettavaa ravitsemustietoa ravitsemuksen ja terveyden parissa työskenteleville ammattilaisille sekä Food service- ja teollisuusasiakkaille.

Valmistus

Valion omavalvonta on ulkopuolisten auditoijien varmentama. Valion tuotantoa ohjataan ISO 9001 -sertifioidulla laatu järjestelmällä.

Omavalvonta

Valion tuotantolaitoksilla ja varastoilla on omavalvontasuunnitelmat, jotka on laadittu HACCP-periaatteiden mukaisesti.

Suunnitelma kattaa koko tuotantoprosessin raaka-aineiden ja pakkausmateriaalien vastaanotosta valmiiden tuotteiden, tilojen ja prosessilaitteiden valvontaan, tuotteiden varastointiin ja kuljetukseen.

Palaute on osa valvontaa

Tuotteiden laatua seurataan koko markkinoilla olon ajan kuluttaja- ja asiakaspalautteiden avulla. Kaikki yhteydenotot kirjataan. Palautteiden perusteella ryhdytään tarvittaessa nopeasti toimenpiteisiin ja mahdollisista virheistä viestitään avoimesti.

Sertifioidut järjestelmät

Valion omavalvonta on ulkopuolisten auditoijien varmentama. Valion tuotantoa ohjataan ISO 9001 -sertifioidulla laatu järjestelmällä.

Elintarviketurvallisuusjärjestelmää ylläpidetään ja kehitetään ISO 22000 -standardin ja siihen liittyvän teknisen ohjeen ISO/TS 22002-1 mukaisesti.

Lapinlahden juusto- ja jauhetehtailla, Toholammin ja Joensuun juustoloissa, Seinäjoen jauhetehtaalla ja Tikkurilan hapatetehtaalla elintarviketurvallisuuden hallintajärjestelmä on sertifioitu ISO 22000 ja ISO/TS 22001-1 standardien mukaisesti.

Lapinlahden ja Seinäjoen aluelaboratorio on FINAS-akkreditointipalvelun akkreditoima testauslaboratorio T169, akkreditointivaatimus SFS-EN ISO/IEC 17025. Helsingin T&K:n kemian ja mikrobiologian laboratorio on FINAS- akkreditointipalvelun akkreditoima testauslaboratorio T022, akkreditointivaatimus SFS-EN ISO/IEC 17025.

Maidon ja tuotteiden puhtaus todennetaan lainsäädännön vaatimuksia laajemmin jäämävalvonnan avulla. Raakamaidosta ja tuotteista määritetään vuosittain mm. raskasmetallien, torjunta-aineiden, dioksiinien, hometoksiinien, radioaktiivisuuden ym. haitallisten aineiden pitoisuudet.

Lähes kaikki jäämääröt jäivät myös vuonna 2015 alle tiukkojen mittausrajojen ja kaikki alittivat reilusti lakisäätteiset vaatimukset ja turvallisuusrajat.

Ympäristövastuu

Valio on sitoutunut hankkimaan ympäristövaikutuksia vähentävää tekniikkaa, käyttämään raaka-aineita ja energiaa tehokkaasti sekä suosimaan uudelleenkäytettäviä, kierrätettäviä tai energiahöyrykäyttöön soveltuvia pakkauksia. Raportoidut luvut kattavat Valion kotimaan toiminnot.

Valiolle maitoa tuottavien maitotilojen ympäristövaikutukset aiheutuvat pääosin lehmien päästämästä metaanista, joka on kasvihuonekaasu, sekä tilojen rehuntuotannon mahdollisesti aiheuttamista fosfori- ja typpivalumista vesistöön.

Ympäristövaikutuksia suomalaisilla lypsykarjatililla vähentävät seuraavat tekijät:

- Lehmien valkuaisrehuna ei käytetä soijaa. Soija on yleisesti käytetty valkuaisrehu muualla. Sademetsiä hakataan soijaviljelysten alta.
- Maidontuotannon ja –jalostuksen resurssitehokkuutta parannetaan järjestelmällisesti. (Kts. Tavoitetaulukko). Tällöin ympäristövaikutukset / maitolitra pienenevät.
- Suomessa maito ja naudanliha saadaan samasta eläimestä, mikä jakaa ilmastokuormaa monelle tuotteelle.
- Maitotilojen omistamat metsät ja laitumet toimivat tuotannon hiilinieluna.

Ympäristötavoitteet 2015 – 2017

Vuodet 2015 - 2017 kattavilla hallintaohjelmilla tavoitellaan jätevesikuormituksen ja jäteveden määrän vähentämistä suhteutettuna vastaanotettuun maitomäärään. Suhteutus vastaanotettuun maitomäärään on meijerialan kansainvälinen käytäntö.

Vuodet 2015 aikana molemmat tavoitteet etenivät ja vuodelle 2015 asetetut osatavoitteet saavutettiin. Energiatehokkuuden parantaminen on päällekkäisyyksien välttämiseksi siirretty ympäristöjärjestelmästä Energiatehokkuussopimuksen mukaiseen kehitysohjelmaan.

Energiatehokkuus ja päästöt

Uusiutuvien polttoaineiden osuus lämmöntuotannossa oli 36% vuonna 2015 ja kotimaisten polttoaineiden osuus 69 %.

Energiankulutus ja siihen liittyvät päästöt

Meijeriprosessit käyttävät energiaa höyryn ja sähkön muodossa. Sähköä tarvitaan pääsääntöisesti prosessilaitteistojen käyttöön ja jäähdytykseen.

Lämpöenergiaa tarvitaan paljon jauhemaisten tuotteiden kuivauksessa, tuotteiden lämpökäsittelyissä, pesuissa sekä kiinteistöjen lämmityksessä. Valion toimipaikkojen kattilalaitokset on pääosin siirretty ulkopuolisten yhtiöiden hoidettaviksi. Vuonna 2017 Valio on luopunut kokonaan raskaan polttoöljyn käytöstä

Suomessa toimivien 13 tuotantolaitoksen lämmöntuotannossa. Viimeiset uusittavat kattilalaitokset ovat Oulussa (käyttöön 2016) ja Jyväskylässä (käyttöön 2017).

Uusiutuvien polttoaineiden osuus lämmöntuotannossa oli 36% vuonna 2015 ja kotimaisten polttoaineiden osuus 69 %.

Energian tuotannosta aiheutuu päästöjä ilmaan. Päästöjen laatu ja määrä riippuvat energian tuotantoon käytettävästä polttoaineesta. Valion tuotantolaitoksista Lapinlahden ja Seinäjoen kattilalaitokset kuuluvat Kioton ilmastositoumuksen mukaisen päästökaupan piiriin.

Valion ympäristöjärjestelmä

Valiolla on ollut kotimaan toiminnot kattava ISO 14 001-standardin mukainen ympäristösertifikaatti vuodesta 2000 alkaen, ja vuonna 2015 uudelleen hyväksytyt sertifikaatti on voimassa 29.9.2016 saakka.

Ympäristöjärjestelmän toimivuutta arvioidaan jatkuvasti ulkoisilla ja sisäisillä tarkastuksilla.

Valion ympäristötavoitteet luodaan kerrallaan kolmen vuoden hallintaohjelmakausille ja toteutettavien toimenpiteiden kautta luodaan vuosittaiset osatavoitteet. Kolmen vuoden hallintaohjelmakaudet antavat mahdollisuuden luoda kunnollisia painopistealueita, mutta myös mahdollistavat toimenpiteiden hallitun suunnittelun, toteutuksen ja tehokkuuden arvioinnin

Materiaalitehokkuus

Valion tuotteet pakataan kertakäyttöisiin kuluttajapakkauksiin. Kotimaan markkinoilla nestemäisten tuotteiden kuljetuspakkauksina käytetään palautuvia maitolaatikoita, rullakoita ja alusvaunuja. Käytön jälkeen ne palautuvat meijerille, missä ne pestään ennen uudelleen käyttöä.

Jätehuolto ja pakkaukset

Valion tuotannon jätehuolto perustuu jätteiden lajitteluun. Toimipaikkojen lajitteluohjeet on sopeutettu paikallisesti saatavilla oleviin jätehuoltopalveluihin. Kaatopaikkajätteen määrää on saatu vähennettyä jätteiden lajittelua tehostamalla ja ohjaamalla yhä enemmän jätettä energiajakeeksi.

Violliset tuoretuote-erät sekä kaupoista palautuneet tuotteet ohjataan A-rehun Varkauden rehutehtaalle, missä niistä erotellaan nestemäiset tuotteet ja pakkaukset.

Tuotejäte ohjautuu EY:n sivutuoteasetuksen mukaisin menettelyin rehukäyttöön tai biokaasun valmistukseen. Ihmisravinnoksi tai rehuksi soveltumattomat pakkaamattomat erät ohjataan sivutuoteasetuksen mukaisesti hyväksytyyn biokaasun valmistukseen.

Valion tuotteet pakataan kertakäyttöisiin kuluttajapakkauksiin. Kotimaan markkinoilla nestemäisten tuotteiden kuljetuspakkauksina käytetään palautuvia maitolaatikoita, rullakoita ja alusvaunuja. Käytön jälkeen

ne palautuvat meijerille, missä ne pestään ennen uudelleen käyttöä. Käytöstä poistetut kuljetusyksiköt ohjautuvat kierrätykseen.

Valio omistaa 5 % Suomen Kuitukierrätys Oy:stä, jolle siirtyi kesällä 2010 kaikkien kuitupakkausten jätelain mukaiset tuottajayhteisövastuut. Yhtiö huolehtii käytettyjen kuitupakkausten (mm. nestekartonki) keräilystä, kierrätyksen käytännön järjestelyistä sekä jätelain ja pakkausjäteasetuksen mukaisten velvoitteiden hoitamisesta.

Pakkausten tuottajavastuu siirtyi vuoden 2016 alussa kokonaisuudessaan tuottajavastuussa oleville yrityksille. Valio on Rinki Oy:n kanssa tekemällään sopimuksella siirtänyt tuottajavastuun pakkauksistaan tuottajayhteisölle, eli tässä tapauksessa Suomen Kuitukierrätys Oy:lle.

Raaka-aineiden käyttö ja tuotantomäärät

Valion keskeisin raaka-aine on tiloilta tuleva raakamaito. Lisäksi tuotannossa käytetään tuotteista riippuen hilloja, soseita ja tiivisteitä sekä suolan, sokerin ja kasviöljyjen kaltaisia valmistusaineita. Kemikaaleja käytetään putkistojen ja laitteistojen pesuissa sekä heranjalostuksen prosesseissa. Pesuissa ja jauhetehtaiden tuotannossa käytettävien happojen ja emästen ympäristövaikutukset kohdistuvat jäteveden puhdistamoiden toimintaan. Normaalityylanteessa hapot ja emäkset neutraloivat toisensa luonnollisesti tai jätevedet neutraloidaan ennen puhdistusprosessia. Poikkeustilanteiden liian happamat tai emäksiset jätevedet voivat häiritä puhdistamon toimintaa.

Lisäksi Valion tuotantolaitosten kylmälaitoksissa käytetään jäähdytysaineena ammoniakkia. Ammoniakki on ihmisille myrkyllinen ja vesieliöstölle vaarallinen aine, jota kuitenkin käytetään yleisesti suurissa kylmälaitoksissa.

Vesi

Yhtä lukuun ottamatta Valion kaikki toimipaikat on liitetty kunnalliseen jätevedenpuhdistamoon.

Veden kulutus ja jätevesi

Meijereillä on kaksi runsaasti vettä kuluttavaa käyttökohdetta: jäähdytys ja pesut. Jäähdytykseen käytetään pääosin pintavettä, joka palautetaan lämmönsiirtimen jälkeen takaisin vesistöön. Maito on herkästi pilaantuva raaka-aine, ja siksi tuotteiden laadun kannalta olennaista tuotantohygieniaa ylläpidetään pesuilla.

Veden kulutusta pyritään vähentämään suosimalla panospesujen sijaan vettä ja kemikaaleja säästäviä kiertopesuja, optimoimalla prosessilaitteistojen kiertopesuja ja kierrättämällä käyttökelpoista vettä. Suuri vedenkulutus ja jätevetteen päätyvien tuotejäämien aiheuttama korkea kuormitus tekevät meijerien jätevedestä merkittävän ympäristöriskin.

Yhtä lukuun ottamatta Valion kaikki toimipaikat on liitetty kunnalliseen jätevedenpuhdistamoon ja varsinkin pienillä paikkakunnilla Valion toimipaikan kuormitus on merkittävä taajaman kuormitukseen verrattuna.

Valion sidosryhmätoiminta

Eri sidosryhmien odotusten tunnistaminen ja huomioiminen liiketoiminnassa on Valion sidosryhmätoiminnan keskeinen kulmakivi. Sidosryhmätoimintaa ohjaa Valion hallituksen ja toimitusjohtajan hyväksymä vastuullisen yritystoiminnan periaate.

Sidosryhmien odotukset

Valion vastuullisuus tarkoittaa velvollisuutta vastata tärkeiden sidosryhmien odotuksiin edistämällä sidosryhmien hyvinvointia. Samalla toiminnassa tulee tiedostaa mahdolliset ristiriidat sidosryhmien odotuksissa. Vastuullisuus tarkoittaa myös avoimuutta ja rehellisyyttä: Valio on avoin suhteessa ihmisiin ja yhteisöihin, joiden kanssa se toimii vuorovaikutuksessa.

Eri sidosryhmien odotukset on kuvattu ryhmäkohtaisesti.

Kuluttajat

- Valio kehittää tuotteita, joita käyttäjät arvostavat. Tuotekehitystä tehdään vuorovaikutuksessa kuluttajien kanssa.
- Tuotteet ovat turvallisia ja jäljitettäviä. Tuotteiden valmistusaineet hankitaan yrityksiltä, joiden toiminnan luotettavuus ja vastuullisuus selvitetään ja tarvittaessa auditoidaan.
- Valio-merkillä Suomessa myytävät tuotteet on aina valmistettu Suomessa ja maitoraaka-aine on aina suomalaista.
- Alma-merkillä Virossa myytävät tuotteet on aina valmistettu Virossa.
- Ympäristörasituksen pienentäminen. Kts. Kansantalouksien odotukset.

Henkilöstö ja potentiaaliset työntekijät

- Valiossa mahdollistetaan hyvällä johtamisella henkilökohtaisen vastuun ottaminen omasta työstä, hyödynnetään yksilön vahvuuksia, jaetaan yhteinen laatukäsitys ja annetaan tavoitteet ja työkalut. Mittaamisen ja palkitsemisen perusteet ovat tiedossa.
- Toteutetaan henkilöstöperiaatteita: avoimuus, oikeudenmukaisuus ja tasa-arvo.
- Tarjotaan turvallinen ja hyvä työympäristö sekä hyvät työehdot.

Valioryhmän omistajayrittäjät

- Valio maksaa tuottajamaidosta tilityshinnassa osuuskunnille Euroopan parasta hintaa ja jalostaa kaiken tuotetun maidon.
- Valio kertoo avoimesti liiketoiminnastaan.
- Maitotilayrittäjien jaksamista työssään tuetaan.
- Tuotantoeläinten hyvinvoinnin edistämistä tuetaan.
- Maidontuotannon resurssitehokkuutta ja sitä kautta ympäristörasituksen vähentämistä tuetaan.

Asiakkaat

- Valio tarjoaa kaupallisesti kiinnostavia ja kaupalle kannattavia tuotteita läpinäkyvin ehdoin.
- Valion tuotevalikoima uusiutuu ja Valio osaa tuoteryhmähallinnan.
- Valio tarjoaa lisäarvoa FS- ja teollisuusasiakkaille.

- Toimitusvarmuus takaa hyllysaatavuuden.
- Valio täyttää asiakkaan asettamat vaatimukset, ja omavalvonta takaa tuoteturvallisuuden.

Tavaroiden ja palvelujen toimittajat

- Valio noudattaa hyviä liiketapoja.
- Kumppanuus on pitkäjänteistä kannattavan liiketoiminnan kehittämiseksi.
- Kaikissa maissa suositaan kilpailukykyisiä paikallisia kumppaneita.

Kansantaloudet, joissa yhtiö toimii

- Valioryhmä luo innovoimalla, työllistämällä, investoimalla ja hyväntekeväisyydellä arvoa ja hyvinvointia yhteiskuntaan.
- Valio huolehtii maitotuotteiden huoltovarmuudesta.
- Tuotannon ja alkutuotannon ympäristörasitusta vähennetään.
- Valio noudattaa lakeja, hyviä liiketapoja ja oikeusvaltion periaatteita.
- Tuotekehityksessä otetaan huomioon myös Kansalliset ravitsemissuositukset.

Poliittisia lahjoituksia Valio antaa tasapuolisuuden periaatteella ja hakemusten perusteella niille ehdokkaille, joiden uskotaan toimivan Valion toimintaedellytyksiä edistävällä tavalla.

Sidosryhmien huolenaiheet ja niihin vastaaminen

Valion sidosryhmätoimintaan kuuluu sidosryhmien esille nostamien aiheiden huomioiminen ja oman toiminnan kehittäminen niiden pohjalta. Yhtäältä se tapahtuu osallistamalla kuluttajia tuotekehitykseen ja tuomalla näin markkinoille tuotteita, jotka vastaavat kuluttajan tarpeisiin. Toisaalta toimintaa kehitetään sidosryhmävuorovaikutuksessa esiin nousseiden asioiden pohjalta.

Valion ja sidosryhmien välisen vuorovaikutuksen kautta saadaan jatkuvaa tietoa siitä, mihin suuntaan odotukset ja toiveet Valiota kohtaan liikkuvat.

Fountain Park teki vuonna 2015 Valiolle sidosryhmätutkimuksen verkkoavoriihenä, johon osallistui 2 108 henkilöä ja he tuottivat yli 3 000 ideaa ja kommenttia Valion ja maidontuotannon vastuullisuudesta. Tutkimuksen tulosten pohjalta tehtiin olennaisuusanalyysi. (Niina Niemelä, diplomityö, Aalto yliopisto Kemian tekniikan korkeakoulu, Biotuotetekniikan koulutusohjelma, 2015)

Tutkimus osoitti, että Valion sidosryhmät pitivät tärkeänä maitoketjun vastuullista hoitamista, mikä pitää sisällään tuotantoeläinten terveydestä ja hyvinvoinnista huolehtimisen, kotimaisuuden, maidontuotannon elinvoimaisuuden varmistamisen, työllistämisen ja investoimisen, tuotteiden laadusta ja turvallisuudesta sekä ympäristöstä huolehtimisen. Lisäksi tärkeänä pidettiin avointa vuorovaikutusta ja terveellisiä ja ravitsevia tuotteita.

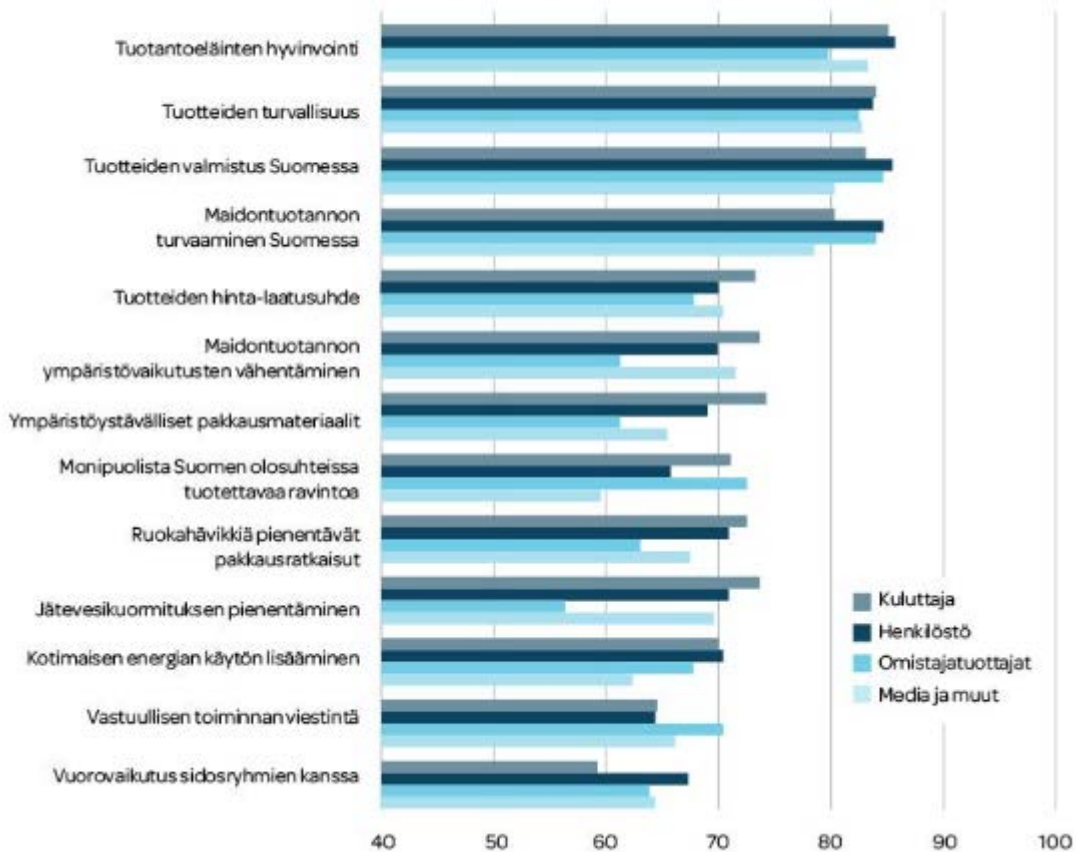
Eniten kehitettävää sidosryhmät näkivät viestinnän avoimuudessa ja maidontuotannon sekä maidonjalostuksen ympäristövaikutusten vähentämisessä.

Valio kehittää molempia tavoitteellisesti. Avointa vuoropuhelua sidosryhmien kanssa kehitetään aloittamalla vuonna 2016 Eettisen neuvottelukunnan toiminta ja kehittämällä edelleen vuoropuhelua kuluttajien kanssa

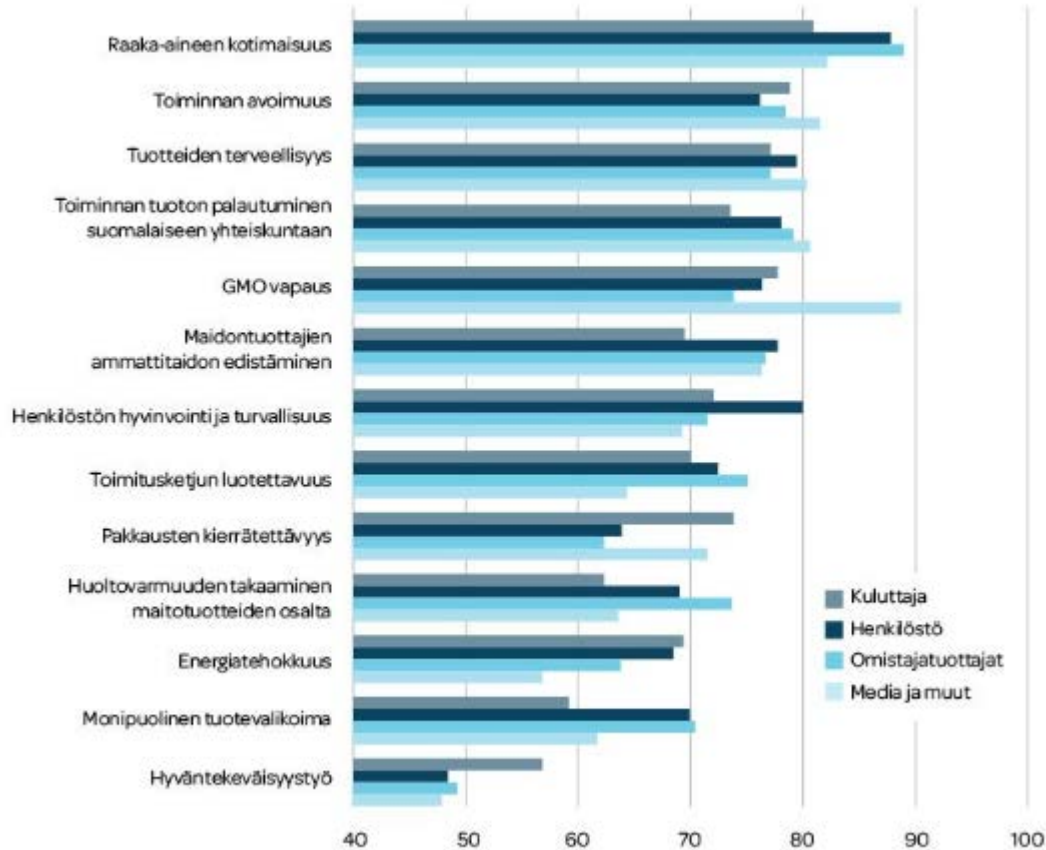
Valion verkkopalvelussa. Ympäristövaikutusten vähentämiseksi Valiossa on määritelty tavoitteet sekä alkutuotantoon että teollisuuteen.

Sidosryhmätutkimuksessa selvitettiin henkilöstön, omistajien, kuluttajien ja median sekä muiden sidosryhmien näkemyksiä Valion vastuulliseen toimintaan liittyvien teemojen merkityksestä. Alla olevista kuvista näkee, että sidosryhmät painottavat osittain erilaisia asioita.

Valion vastuullisuusteemat vastaajan roolin mukaan I

Valion vastuullisuusteemat vastaajan roolin mukaan II

Toimintaympäristön analyysi, riskit ja mahdollisuudet

Suomi ja Viro

Valio on markkinajohtaja ja vahva paikallinen toimija Suomessa ja Virossa. Suomessa Valiolla on tuotantolaitoksia 13 paikkakunnalla ja Virossa 2 tehdasta. Suomessa Valio on osuustoiminnallinen yritys, joka on sitoutunut ottamaan vastaan ja jalostamaan kaiken omistajayrittäjiensä tuottaman maidon ja maksamaan myyntituoton tilityshinnassa maitotilayrittäjille. Virossa Valio on suurin virolaisen maidon ostaja normaalein liiketoimintaperiaattein.

Suomessa Valio kilpailee kuluttajatuotemarkkinoilla monikansallisten suuryritysten kanssa: kaikissa tuotesegmenteissä kilpailijana on Arla, jogurteissa lisäksi Danone, levitteissä Unilever ja välipaloissa ja lastenruoissa Nestlé. Virossa suurin kilpailija on paikallinen Tere.

Suomessa kasvumahdollisuudet ovat olleet viime vuosina rajalliset. Valion vahvuuksia ovat olleet omat merkkituotteet, kuten Valio Oivariini® ja Valio Oltermanni® sekä edistykselliset uutuustuotteet ja erikoistuotteet. Valion erikoismaidot kuten Valio Eila®, Valio Plus™ ja Valio Arki® maitojuoma ovat menestyneet hyvin.

Tuontakilpailun lisäksi kauppojen omat merkit (PL) ovat kasvattaneet markkinaosuuksiaan Suomessa. Varsinkin perusmaitoissa PL-tuotteet ovat ottaneet ylivoimaisen markkinajohtajuuden.

Valion menestys perustuu suomalaiseen, EU:n laadukkaimpaan maitoraaka-aineeseen, tehokkaaseen tuotantorakenteeseen, omiin innovatiivisiin brändituotteisiin, omaan jakeluun ja vastuulliseen yritystoimintaan.

Muut markkinat

Venäjällä Valiolla on yksi sulatejuustotehdas. Paikallista meijeriosaamista ja maidontuotantoa edistetään tekemällä yhteistyötä yhden tuoretuotemeijerin ja muutaman maitotilan kanssa.

Venäjä oli Valion suurin vientimarkkina ennen Venäjän EU:n tuotteille asettamaa tuontikieltoa. Venäjän sulkeutuminen vuoden 2014 elokuussa leikkasi Valion liikevaihdosta lähes 20 %. Maitomäärät jouduttiin jalostamaan vähemmän kannattaviksi teollisuustuotteiksi. Venäjän markkinoilla on pysytty paikallisen alihankinnan ja oman sulatejuustotuotannon avulla, mutta liikevaihto jää vuonna 2015 murto-osaan siitä, mitä se oli vuonna 2014.

Vuoden 2015 aikana on edistytty korvaavien kuluttajatuotemarkkinoiden kasvattamisessa ja avaamisessa sekä Ruotsissa, Tanskassa että USAssa. Kiinan ja Keski-Euroopan kuluttajatuotemarkkinat ovat vuorossa vuoden lopulla tai vuoden 2016 alussa.

Ruotsissa ja Tanskassa Valio kasvaa erityisesti laktoosittomilla tuotteilla ja jogurteilla. Tuotteet viedään Suomesta.

USA:ssa myydään sekä Suomessa valmistettua että paikallisesti hankittua juustoa. Vuoden 2015 aikana on rakennettu myös Suomessa valmistetulle kuluttajavoille myyntiverkosto.

Kiinassa Valio on yksi kolmesta maailman suurimmasta demineralisoidun herajauheen myyjästä. Valion DEMI™ jauheita käytetään lastenruokien raaka-aineena. Valion tuotannon puhtaus ja luotettavuus ovat merkittävä kilpailuetu.

Maailmanlaajuisesti Valio vie mm. maitojauhetta ja teollisuusvoita sekä lisensoi innovaatioitaan. Valio vei vuonna 2015 tuotteita lähes 60 maahan ja edusti yksin noin 29 %:a Suomen elintarvikeviennistä. Maitotuotteiden viennistä Valio vastasi 97 %:sesti.

Jokaisella markkina-alueella ja kaikissa tuoteryhmissä kilpailu on maailmanlaajuisesti kovaa.

Maidonhankinnan tulevaisuus

Vuoden 2016 alkaessa Valiolle toimitti maitoa noin 6 500 maitotilayrittäjää. Maitotilojen lukumäärä vähentyi vuoden 2015 aikana noin 7 %. Suomalaisella maitotilalla oli keskimäärin 35 lypsylehmää vuonna 2015. Tilakoko ja lehmien keskituotos ovat kasvaneet, joten Suomen maitomäärä on pysynyt melko tasaisena. Suomi on niukasti alle 100 %:sti omavarainen maidon suhteen. Valio vastaanotti noin 80 % Suomessa tuotetusta maidosta.

Maitotilayrittäjistä kilpaillaan Suomessa tilityshinnalla ja osuuskuntien palveluilla. Maitotilayritykset voivat kuulua Valiolle maitoa toimittavaan Valion omistajaosuuskuuntaan tai toimittaa maitoa kilpailijoille.

Valion tilityskykyä laski vuonna 2014-2015 Venäjän viennin pysähtyminen, ostovoiman lasku Suomessa ja teollisuustuotteiden alhainen hintataso maailmalla, mikä johtui eniten maidontuotannon ylituotannosta Euroopassa sekä Kiinan kysynnän hiipumisesta. Valio ei myöskään voi osallistua Suomessa perusmaitokilpailuun markkinalähtöisesti ja joutuu myymään kilpailijoilleen noin 10 % keräämästään maidosta omakustannushintaan.

Markkinatilanne johti siihen, että maitotiloja siirtyi Valiolta kilpailijoille. Valio pystyy kuitenkin hankkimaan riittävästi maitoa sekä kotimaan että vientitarpeisiin Suomesta. Virossa Valio hankkii paikallista maitoa Baltian markkinoille valmistettaviin tuotteisiin. Virolaisen maidon saanti on myös hyvällä tasolla.

Toimintaedellytyksiin vaikuttavat trendit

Valioryhmän toimintaedellytyksiin vaikuttavat pitkällä aikavälillä maitotuotteiden kulutuskysyntä, maidontuotannon määrä maailman suurissa maitomaissa Uudessa-Seelannissa, Keski-Euroopassa ja USA:ssa, teollisuustuotteiden hintataso sekä mahdollinen poliittinen sääntely, joka liittyy maidontuotannon määrään ja maidontuotannolle maksettuihin tukiin.

Myös Suomen teollisen toimintaympäristön vakaus, maailman poliittinen vakaus, tuotantorakenteen uudistaminen oikeaan suuntaan ja osaavan henkilöstön saaminen ovat ratkaisevia Valion menestyksen kannalta.

Keskipitkällä ja lyhyellä aikavälillä toimintaedellytyksiin vaikuttavat markkinoiden toimivuus Suomessa, Venäjällä, Ruotsissa ja Baltiassa, Valion kyky kehittää kuluttajia kiinnostavia uutuustuotteita, Valion tuotteiden menestyminen niin suurkeittiö- kuin vähittäiskaupparakkeilla Suomessa ja lähimarkkinoilla ja Ruotsin kruunun ja Yhdysvaltain dollarin kurssikehitys.

Pitkän aikavälin tavoite on kannattavan maidontuotannon ja maitotuotteiden omavaraisuuden turvaaminen Suomessa ja kannattava kuluttajatuoteviennin kasvu.

Tavoitteena on maksaa Euroopan parasta tilityshintaa Valion omistajayrittäjille.

Maidontuotannon kannattavuuden lasku ja tilojen huomattava väheneminen Suomessa vaikuttaisi moneen asiaan: kotimaisen naudanlihantuotannon romahtamiseen, maitotalouteen liittyvien työpaikkojen katoamiseen ja kotimaisen jalostusteollisuuden toimintaedellytysten huononemiseen. Maidontuotanto on

ainoa kannattava maatalouden muoto suurimmassa osassa Suomea, ja maitoketju tuo Suomeen noin 30 000 työpaikkaa. Maito tuo maatalouden yrittäjätulosta Suomessa yli 60 %.

Maidontuotannon haasteena on vaihteleva maidontuotannon määrä maailmassa ja riippuvuus rehukustannusten vaihtelusta. Maidon ylitarjontapiikit näkyvät halpatuontierien nopeana kasvuna Suomessa. Muutama huono nurmisato- ja viljavuosi voi nostaa paljon rehukustannuksia. Maitotilat ovat myös energiariippuvaisia. Valiolaisten tuottajien saama tilityshinta on riippuvainen Valion tuotteiden menestyksestä markkinoilla.

Maidontuotantoon vaikuttavat globaalit trendit

Maidontuotantoon ja -jalostukseen vaikuttanevat pitkällä aikavälillä maailmassa ilmaston muuttuminen, puhtaan veden riittävyys ja maitotuotteiden kulutuksen kasvu kehittyvissä maissa.

Valion toimintaan vaikuttavat maidontuotannon määräkehitys eri puolilla maailmaa, teollisuus- ja kuluttajatuoteviennissä onnistuminen ja maidontuotannon määrän kehittyminen Suomessa. Ilmastonmuutoksen ja veden riittävyyden näkökulmista Suomi on maidon ja naudanlihan tuotannon luontainen maa. Suomen maidontuotanto on laidunnurmien ja metsien ansiosta lähes hiilineutraalia, ympäristövaikutuksia vähentää lihan ja maidon saaminen samasta eläimestä, puhdasta vettä on karjalle riittävästi, kaikkialla kasvaa nurmea rehuksi ja muu kannattava maatalous kansan oman ruoantuotannon turvaamiseksi on suuressa osassa maata mahdotonta. Ilmastonmuutoksen eteneminen saattaisi aiheuttaa ongelmia ruoantuotannolle maailmassa, mutta Suomen maidontuotannolle se ei todennäköisesti aiheuttaisi haittaa.

Valio ottaa ilmastonmuutoksen toiminnassaan huomioon kehittämällä alkutuotannon resurssitehokkuutta ja oman teollisuuden energiatehokkuutta. Maidon keräily ja jakelureitit on optimoitu ympäristöä säästäen. Valio ottaa kansalliset ravitsemussuosituksen ja ruokatrendit huomioon tuotekehityksessään mm. valmistamalla vähärasvaisia tuotteita sekä vähentämällä sokerin määrän välipaloissa puoleen seuraavan viiden vuoden aikana.

Valio vastaa vaatimuksiin ruoantuotannon ja eläinten kohtelun eettisyydestä mm. kehittämällä lehmien ja vasikoiden hoito-ohjeita ja hyvää navettarakentamista, edistämällä laiduntamista ja maitotilayrittäjien hyvinvointia. Valion tuotantoketjussa ei käytetä soijaa valkuaisrehuna, ja se on GMO-vapaa.

Riskit ja mahdollisuudet

Suurimmat riskit Valion ja valiolaisten maitotilayrittäjien toiminnalle aiheutuvat maitotuotteiden kysynnän ja maidon maailmanlaajuisen tarjonnan muutoksista. Maidon tarjonnan kasvu laskee nopeasti maailmanmarkkinahintoja vaikuttaen Suomeen tuotavien ylijäämäerien hintoihin ja yleiseen hintatasoon. Muita riskejä saattavat olla eläinperäisten tuotteiden kysynnän väheneminen, maidontuotannon huomattava väheneminen Suomessa ja hinnan merkityksen ylivoima suhteessa elintarvikkeiden laatuun. Yksin Valioon kohdistuva riski on se, että kilpailu vääristyy Valiolle tärkeällä Suomen markkinalla siksi, että markkinaa säädellään ymmärtämättä sen muuttumista ylikansalliseksi.

Valion mahdollisuudet liittyvät maailmanluokan edelläkävijyyteen tuotekehitys- ja maitoteknologiaosaamisessa. Esimerkkejä ovat LGG® maitohappobakteeri, laktoosittoman maitojuoman valmistusteknologia ja proteiiniteknologia. Mahdollisuus on myös kuluttajaliiketoiminnan laajentaminen lähimarkkinoiden ulkopuolelle Keski-Eurooppaan ja Kiinaan ja kuluttajatuotevalikoiman lisääminen USA:ssa, Tanskassa ja Ruotsissa.

Pitkällä aikavälillä Venäjän markkinat ovat mahdollisuus läheisyytensä ja kokonsa sekä Valion tunnettuuden ja arvostuksen vuoksi.

Vastuullisuuden johtaminen ja raportointi

Valion toimintaa ohjaavat seuraavat arvot: henkilökohtainen vastuunotto, asiakkaan ja kuluttajan kuunteleminen ja toiveiden ylittäminen, ihmisistä, eläimistä ja ympäristöstä välittäminen sekä yhdessä onnistuminen. Tehtävämme on luoda hyvinvointia ja makuelämyksiä vastuullisesti ja tavoitteemme on kansainvälinen kannattava kasvu maailmanluokan lisäarvolla. Tässä onnistuessamme pystymme maksamaan suomalaisille maitotilayrittäjille Euroopan korkeinta tuottajamaidon hintaa.

Hallinnointiperiaatteet määrittelevät Valion hallintoneuvoston ja hallituksen kokoonpanon, sekä eri elinten, kuten yhtiökokouksen, hallintoneuvoston, hallituksen, toimitusjohtajan, johtoryhmän, liiketoiminta-alueiden, konsernitoimintojen ja liiketoimintaprosessien, päätöksenteko-oikeudet.

Valion yhtiökokous valitsee hallintoneuvoston, johon kuuluu 23 Valioryhmän osuuskuntien edustajaa sekä neljä henkilöstöryhmien valitsemaa edustajaa. Hallintoneuvosto valitsee nelijäsenisen, maidontuottajista koostuvan hallituksen, ja hallitus puolestaan nimittää toimitusjohtajan. Valio Oy on organisoitu liiketoiminnoista vastaaviin vastuualueisiin ja konsernitoimintoihin.

Yritysvastuuseen liittyviä tavoitteita johdetaan osana Valion liiketoimintaa, jota ohjaavat konsernin perustehtävä, tavoitteet, arvo, strategia ja hallinnointiperiaatteet.

Sidosryhmätutkimuksen (2015) pohjalta tehdyn olennaisuusanalyysin (Diplomityö, Niemelä Niina, Aalto yliopisto, Kemian tekniikan korkeakoulu, 2015) mukaan Valion liiketoiminnalle ja sidosryhmille olennaisimmat asiat ovat:

Taloudellinen menestyminen ja omistajayrittäjille maksettu hinta maidosta

Tuotteiden laatu ja turvallisuus

Tuotantoeläinten terveys ja hyvinvointi

Avoin ja rehellinen toiminta

Vastuullisuuden viestintä ja vuorovaikutus

Tuotteiden terveellisyys ja ravitsevuus

Valion linjaus vastuullisen yritystoiminnan sisällöstä sekä siihen liittyvistä tavoitteista on Valion toimitusjohtajan ja hallituksen hyväksymä.

Vastuullista toimintaa ohjataan tavoitteilla, joiden toteutumista seurataan vuosittain. Valion vastuullisuuden linjaukset ja tavoitteet kuuluvat jokaisen työntekijän perehdytykseen.

Raportointi ja sen kattavuus

Valion toiminnasta ja vastuullisuuden tavoitteiden tuloksista raportoidaan vuosittain valio.fi-sivustolla soveltaen osin GRI G4 -ohjeistusta. Yritysvastuuraportti 2015 kuvaa Valion toimintaa ja vastuullisuuteen liittyvien tavoitteiden toteutumista vuonna 2015. Edellinen raportti kuvasi pääosiltaan vuotta 2014. Raportointi kattaa Valion Suomen toiminnot. Suomessa työskentelee 80 % yhtiön henkilöstöstä ja Suomesta kertyy 2/3 liikevaihdosta. Tuotantolaitoksista 13 sijaitsee Suomessa, 2 Virossa ja 1 Venäjällä. Valio.fi-sivustolla kuvataan Valion toimintaa myös artikkelein ja infograafein.

Valion tytäryhtiöt Venäjällä, Baltiassa, Ruotsissa, Tanskassa, USAssa ja Kiinassa eivät kuulu raportoinnin piiriin. Jokaisessa toimintamaassa Valiolla on kuitenkin käytössä samankaltaiset menettelyt tuoteturvallisuuden ja tuotteiden jäljitettävyyden varmistamiseksi, ympäristösäädösten noudattamiseksi ja henkilöstön hyvinvoinnin varmistamiseksi.

Raportissa kuvataan Valion toiminnan olennaisia vaikutuksia ja tuloksia Suomessa. Raportointia uudistettiin ja laajennettiin vuonna 2015 vastaamaan paremmin GRI G4:n vaatimuksia.

Raportointiin on lisätty mm. toimitusjohtajan katsaus, toimitusketjun kuvaus, toimintaympäristön kuvaus, kuvaus vastuullisuuden johtamisesta ja raportoinnista, Valion eettisen toiminnan periaatteet ja tarkempi sidosryhmäanalyysi.

Sertifikaatit ja standardit

Valio toimii sertifioitujen järjestelmien ISO 9001 ja ISO 14001, ISO 22000 ja siihen liittyvän teknisen ohjeen ISO/TS 22002-1, ISO 17025 mukaisesti. Valio on Sedex-järjestön AB-jäsen ja toimii ETI Base coden mukaisesti. Lisäksi Valio noudattaa toiminnassaan lukuisia Toimintajärjestelmään kirjattuja periaatteita ja asiakkaiden vaatimuksia.

Valiolaisten työtä eri toiminnoissa ohjeistaa intranetissä ylläpidettävä Toimintajärjestelmä, jossa on mm. ohjeistettu toiminta elintarviketurvallisuuskriisissä tai muussa kriisissä. Toimintajärjestelmässä on myös toimitusjohtajan allekirjoittama kooste Valion eettisen toiminnan ohjeista. Vastuullisen toiminnan linjaukset kuuluvat valiolaisten perehdyttämisohjelmaan.

Vastuullisen toiminnan linjaukset kuuluvat valiolaisten perehdyttämisohjelmaan.

Valio noudattaa SFS-ISO 26000 -sertifikaattia vastuunalaisuuden, avoimuuden, eettisen toiminnan, sidosryhmien intressien kunnioittamisen, oikeusjärjestyksen kunnioittamisen, kansainvälisten toimintasääntöjen kunnioittamisen ja ihmisoikeuksien kunnioittamisen periaatteiden osalta. Valion toiminta on työvoiman suhteen SA8000-standardin mukaista, vaikkei toimintaa ole sertifioitu.

Tavarantoimittajilta vaaditaan Valion hyväksymismenettelyn läpäisemistä. Riskimaiden tavarantoimittajat auditoidaan. Riskimaaluokittelussa käytämme BSCI:n riskimaaluokittelua.

Riskien hallinta ja mahdollisuudet

Riskienhallinnan tavoitteena on tunnistaa niitä merkittäviä tapahtumia ja epävarmuustekijöitä, jotka vaikuttavat Valion strategisten, toiminnallisten ja taloudellisten päämäärien toteutumiseen. Riskienhallinta on osa normaalia toimintojen johtamista, jossa pyritään tunnistamaan toimintaan liittyvät riskit ja mahdollisuuksien mukaan ehkäisemään epäsuotuisien vaikutusten toteutuminen.

Vahinkoriskejä tunnistetaan ja arvioidaan säännöllisesti, ja niiden liiketaloudelliset seurausvaikutukset on huomioitu Valion vakuutusratkaisuihin. Tärkeimmät vahinkovakuutukset on järjestetty koko konsernin kattaviksi vakuutusohjelmiksi. Huoltovarmuuskriittisenä yrityksenä Valion vahinkoriskien hallinnalla on myös yhteiskunnallista ulottuvuutta.

Riskientunnistuksen menetelmiä kehitetään koko ajan ja riskienhallinnan pääpaino on ennaltaehkäisevän toiminnan kehittämisessä.

Toiminta on sertifioitu ISO 9001 ja ISO 14001 -standardien mukaisesti. Lisäksi yhtiöllä on kriisiviestintäsuunnitelma sekä Elintarviketurvallisuuskriisien hallinnan ohjeisto. Työturvallisuuden tavoitteeksi on asetettu 0 tapaturmaa.

Valion toiminnan tavoitteet vastuullisuuden näkökulmasta

Valion hyödyt yhteiskunnalle		
Tavoite vuodelle 2015	Tulos 2015	Tavoite 2016
Valion tilityshinta on Euroopan paras ja maitotilayrittäjille maksetaan yli 40 % liikevaihdosta.	Valion tilityshinta (38,5) osuuskunnille oli korkeampi kuin keskieuropalainen tilityshinta (EU:n keskihinta 31,8 s/l). Maitotilayrittäjille maksettiin 43 % liikevaihdosta.	Valion tilityshinta on Euroopan paras ja tuottajille maksetaan yli 40 % liikevaihdosta.
Valion investoinnit turvaavat suomalaisen maidon jalostuskapasiteetin ja yli 95 % kohdistuu Suomeen.	Valio investoi 119 miljoonaa euroa, mistä 95,3 % Suomeen. Kapasiteetti riitti maidon jalostamiseen ja jakelemiseen.	Valion tuotanto- ja logistiikkapasiteetti riittää suomalaisen maidon jalostamiseen ja tehokkaaseen jakeluun. Investoinneista yli 95 % kohdistuu Suomeen.
Valion toiminnan kotimaisuusaste on yli 90 % Suomessa (ilman koneita ja laitteita).	Valion toiminnan kotimaisuusaste oli 94 % Suomessa (ilman koneita ja laitteita).	Toiminnan kotimaisuusaste on yli 90 % Suomessa (ilman koneita ja laitteita).
Valion maitoketju on Suomen suurin elintarvikealan työllistäjä.	Valion maitoketju työllisti arviolta 25 000 - 30 000 henkeä Suomessa mikä on noin 10 % koko elintarvikeketjusta.	Valion maitoketju on Suomen suurin elintarvikealan työllistäjä.
Tuoteturvallisuus, toimitusvarmuus ja kuluttajien tarpeisiin vastaaminen		
Tuotteet tarjoavat kuluttajien arvostamia ominaisuuksia. Alle 5 vuotta markkinoilla olleiden tuotteiden osuus liikevaihdosta on vähintään 25,5 %.	Alle 5 vuotta markkinoilla olleiden tuotteiden osuus liikevaihdosta oli 25,4%.	Tuotteet tarjoavat kuluttajien arvostamia ominaisuuksia. Alle 5 vuotta markkinoilla olleiden tuotteiden osuus liikevaihdosta on vähintään 25,5 %.

Tuotteet ovat turvallisia ja luvaton mukaisia. Julkisia takaisinveitoja 0 kappaletta.	Tuotteiden julkisia takaisinveitoja 2 kpl.	Julkisia takaisinveitoja 0 kappaletta
Valion tuotteet jaellaan täsmällisesti. Toimitusvarmuus on yli 99 % Suomessa.	Toimitusvarmuus oli Suomessa 99,3 %.	Toimitusvarmuus on yli 99 % Suomessa.
Sosiaalinen vastuu		
Valio on turvallinen työpaikka. Tapaturmataajuus työtunteja kohden pienenee.	Työpaikalla sattuneiden tapaturmien taajuus oli 27 % vähemmän kuin vuonna 2014.	Valio on turvallinen työpaikka. Tapaturmataajuus työtunteja kohden pienenee.
Valiossa kehitetään työhyvinvointia. Pitkäaikaisterveiden osuus kasvaa. (Pitkäaikaisterve = vähintään 2 vuotta ilman sairauspoissaoloja työskennellyt työntekijä.)	Pitkäaikaisterveiden osuus oli 13 % (12 %).	Pitkäaikaisterveiden osuus kasvaa.
Suomessa Valio maksaa koko henkilöstölle maitotuottoon perustuvaa tulospalkkiota.	Tulospalkkiota maksettiin säännöllisen työajan palkasta 0 % siltä osin, kun mittarina oli pelkästään maitotuotto.	Maitotuottoon perustuva tulospalkkio on maksimissaan 8 % säännöllisen työajan palkasta.
Valio on aktiivinen vuorovaikutuksessaan kuluttajien ja asiantuntijoiden kanssa verkkopalveluissaan ja sosiaalisessa mediassa.	Valion julkisissa verkkopalveluissa käytiin 23 miljoonaa kertaa. (18 miljoonaa v. 2014). Kuluttajapalvelu vastasi reiluun 28 300 yhteydenottoon. (32 000 v. 2014).	Julkisten verkkopalvelujen käyttäjämäärä on kasvava.

Ympäristövastuu		
Vuoden 2016 loppuun mennessä Valio on tehnyt energiansäästötoimenpiteitä, joiden yhteenlaskettu vaikutus on 9% vuoden 2005 kokonaisenergiankulutuksesta.	Valio teki energiatehokkuusselvityksiä, investoi lämmön talteenottojärjestelmiin ja teki käyttöteknisiä säätötoimenpiteitä mm. lämmitysverkostoihin liittyen.	Vuoden 2016 loppuun mennessä Valio on tehnyt energiansäästötoimenpiteitä, joiden yhteenlaskettu vaikutus on 9% vuoden 2005 kokonaisenergiankulutuksesta.
Jätevesimäärä ja -kuorma pienenevät vastaanotettuun maitomäärään suhteutettuna.	Vastaanotettuun maitomäärään suhteutettu jätevesimäärä väheni 3,1 % vuoteen 2014 verrattuna. Vastaanotettuun maitomäärään suhteutettu jätevesikuorma väheni 6,3 % vuoteen 2014 verrattuna.	Tavoitteena on pienentää jätevesimäärää 3,7% ja jätevesikuormaa 4,5 % suhteutettuna vastaanotettuun maitomäärään vuoden 2017 loppuun mennessä verrattuna vuoden 2015 toteumaan.
Vuoteen 2018 mennessä kotimaisten polttoaineiden osuus tuotantolaitosten lämmöntuotannossa on 75 %.	Kotimaisten polttoaineiden osuus Valion polttoaineen käytöstä oli noin 69 %.	Vuoteen 2018 mennessä kotimaisten polttoaineiden osuus tuotantolaitosten lämmöntuotannossa on 75 %.
Eläinten hyvinvointi ja maidontuotannon resurssitehokkuus		
Tilojen maitohävikki vähenee.	94 % lypsetystä maidosta toimitettiin jalostettavaksi. (94 % vuonna 2014)	Meijeriin toimitetun maidon määrä on yli 97 % lypsetystä maidosta.
Kuljetuksesta ja silloista hävikkiin joutuvan maidon määrä on maksimissaan 0,03 % vastaanotetusta maidosta.	Kuljetuksesta ja silloista hävikkiin joutuvan maidon määrä oli 0,06 % vastaanotetusta maidosta.	Kuljetuksesta ja silloista hävikkiin joutuvan maidon määrä on maksimissaan 0,03 % vastaanotetusta maidosta.
Rehun hyötysuhde kasvaa.	Rehun hyötysuhde oli 0,77 kiloa kuivarehua / maitokilo. (0,76 vuonna 2014).	Rehun hyötysuhde kasvaa.

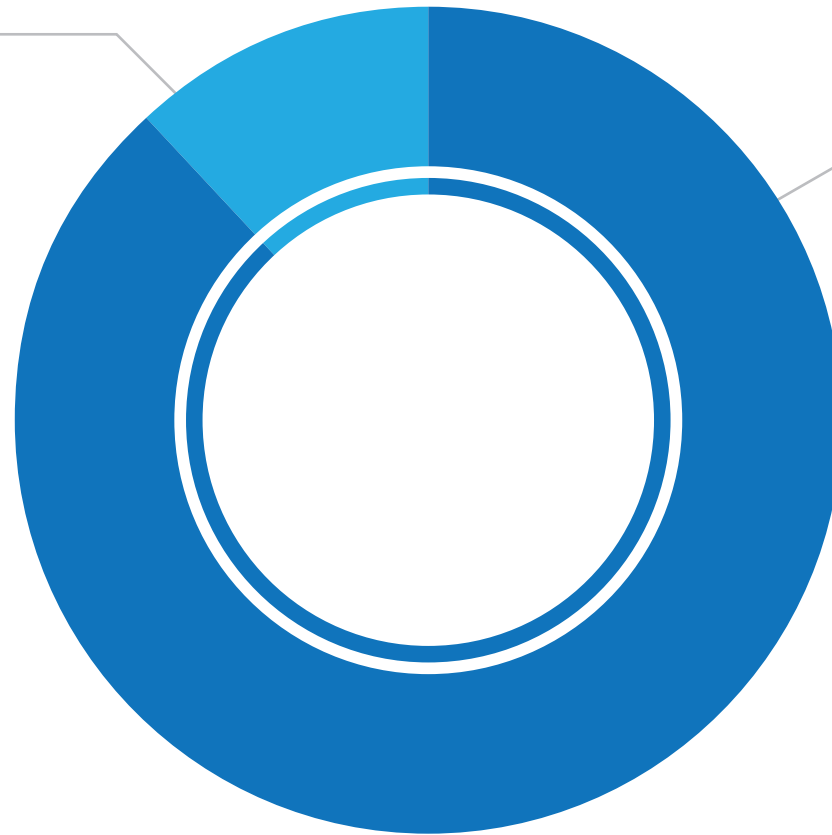
<p>Kaikki Valioryhmän tilat ovat tehneet laatusopimuksen Valion kanssa.</p> <p>Valion laadunhallintajärjestelmä tukee sekä laadukkaan maidon tuottamista että lypsykarjan hyvinvointia. Yli 95 % maidosta kuuluu parhaaseen laatuluokkaan.</p>	<p>97 % Valioryhmän tiloista oli tehnyt laatusopimuksen Valion kanssa.</p> <p>96,1 % maidosta kuului parhaaseen laatuluokkaan.</p>	<p>Kaikki Valioryhmän tilat ovat tehneet laatusopimuksen Valion kanssa.</p> <p>Yli 95 % maidosta kuuluu parhaimpaan laatuluokkaan.</p>
<p>75 % Valioryhmän tiloista kuuluu kansalliseen nautaterveydenhuollon järjestelmään Nasevaan, jota Valio osin rahoittaa.</p>	<p>66 % Valioryhmän tiloista kuului Nasevaan.</p>	<p>75 % Valioryhmän tiloista kuuluu Nasevaan.</p>
<p>Pihatoissa asuvien lehmien määrä kasvaa.</p>	<p>Noin 51 % lehmistä asui pihatossa.</p>	<p>Noin 55 % lehmistä asuu pihatoissa.</p>
<p>Laiduntamisen taso säilyy.</p>	<p>Noin 70 % lehmistä laiduntaa.</p>	<p>Laiduntamisen taso säilyy.</p>
<p>Puudutteiden käyttö nupoutuksissa kasvaa.</p>	<p>89,9 % Nasevaan kuuluvista tiloista käytti nupoutuksissa puudutetta ja kivunlievitystä.</p>	<p>Puudutteiden ja kivunlievityksen käyttö kasvaa.</p>

Työsuhteet Valio Oy:ssä 2015

Määräaikaiset
404

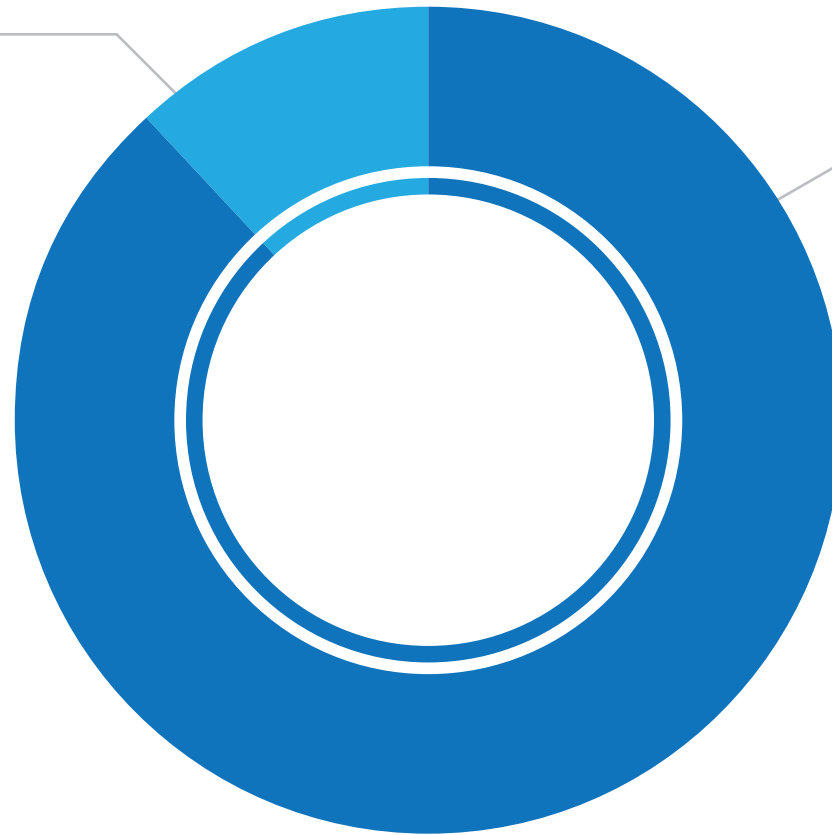

Vakituiset
3 034

Työsuhteet Valio Oy:ssä 2015

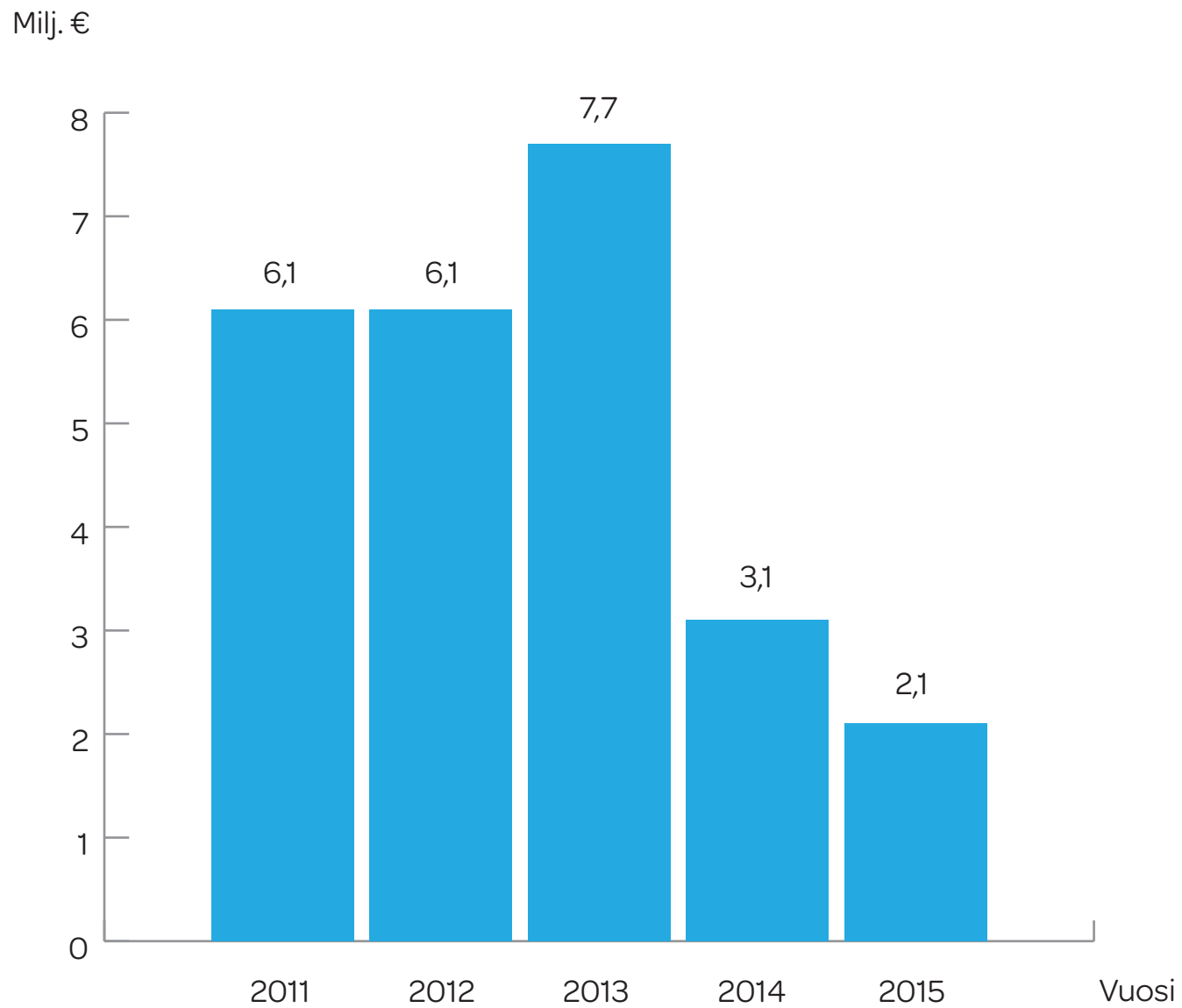

Määräaikaiset
404

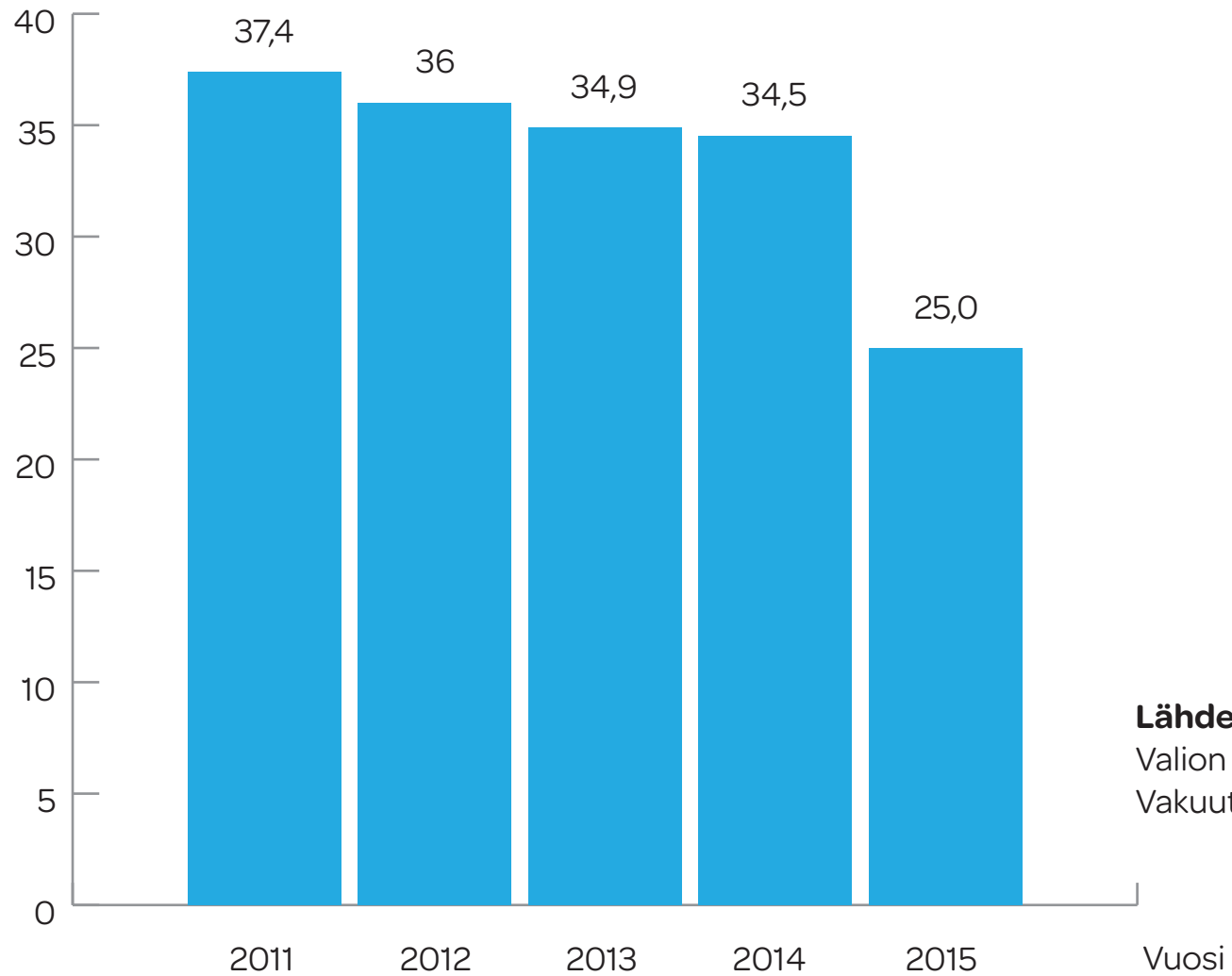
Vakituiset
3 034

Henkilöstölle maksetut bonukset

Tapaturmataajuu Valio Oy:ssä, tapaturmat työpaikalla

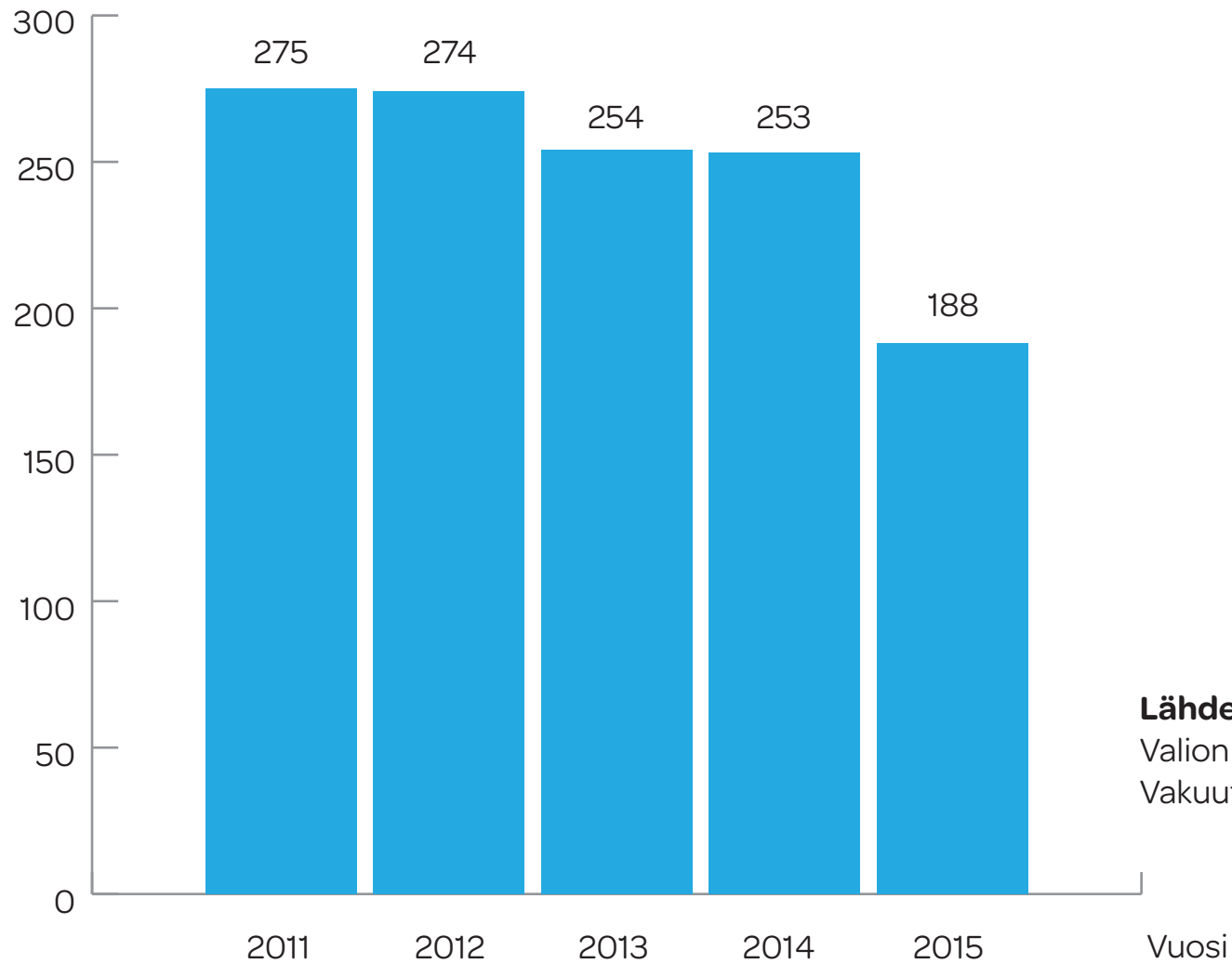
kappaletta miljoonaa
työtuntia kohti

Lähde:
Valion Keskinäinen
Vakuutusyhtiö

Työtaturmat Valio Oy:ssä (sisältää kaikki tapaturmat ja ammattitaudit)

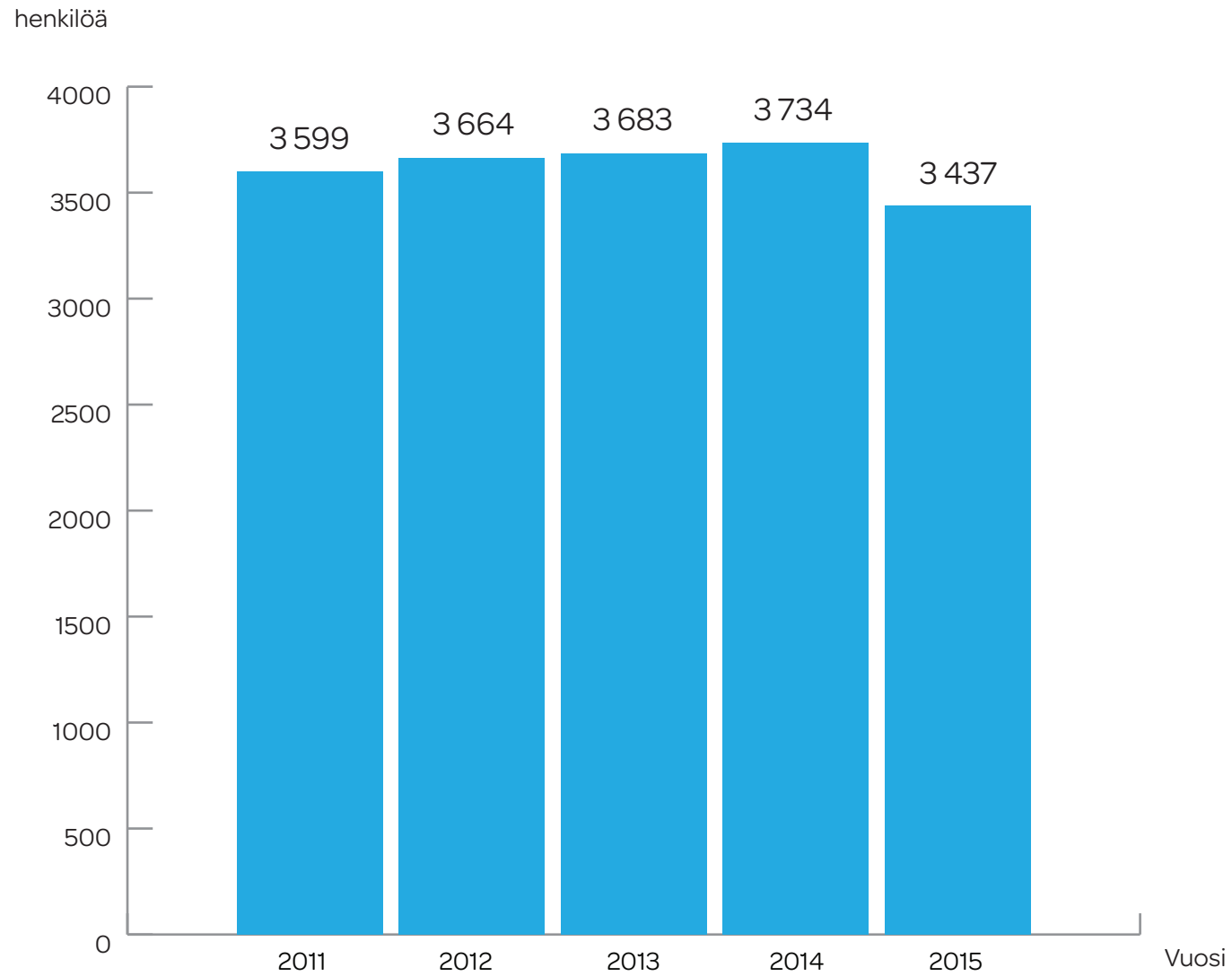
kappaletta

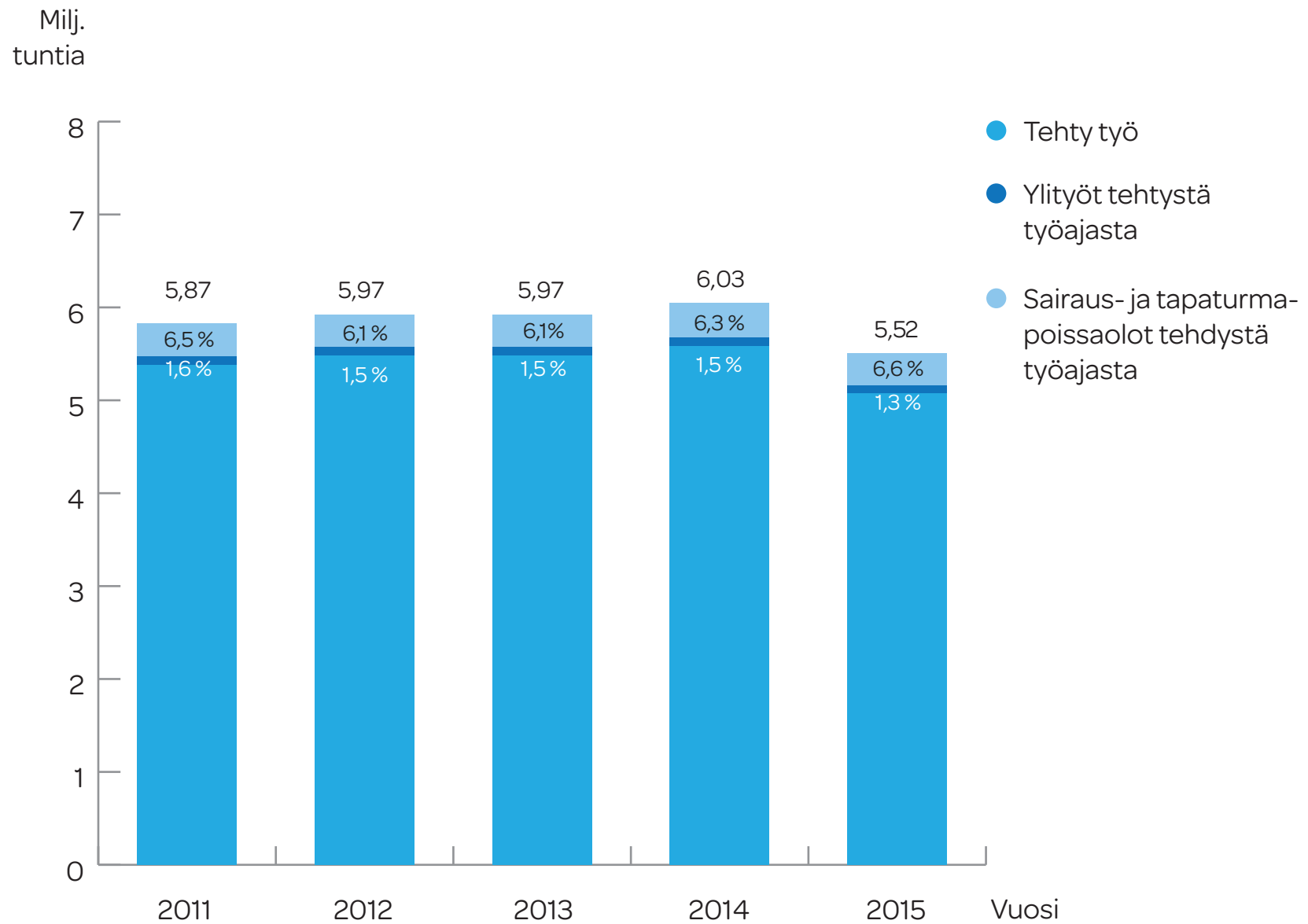
Lähde:

Valion Keskinäinen
Vakuutusyhtiö

Valio Oy:n henkilöstö keskimäärin

Valio Oy:ssä tehty työ, ylityöt sekä sairaus- ja tapaturmapoissaolot

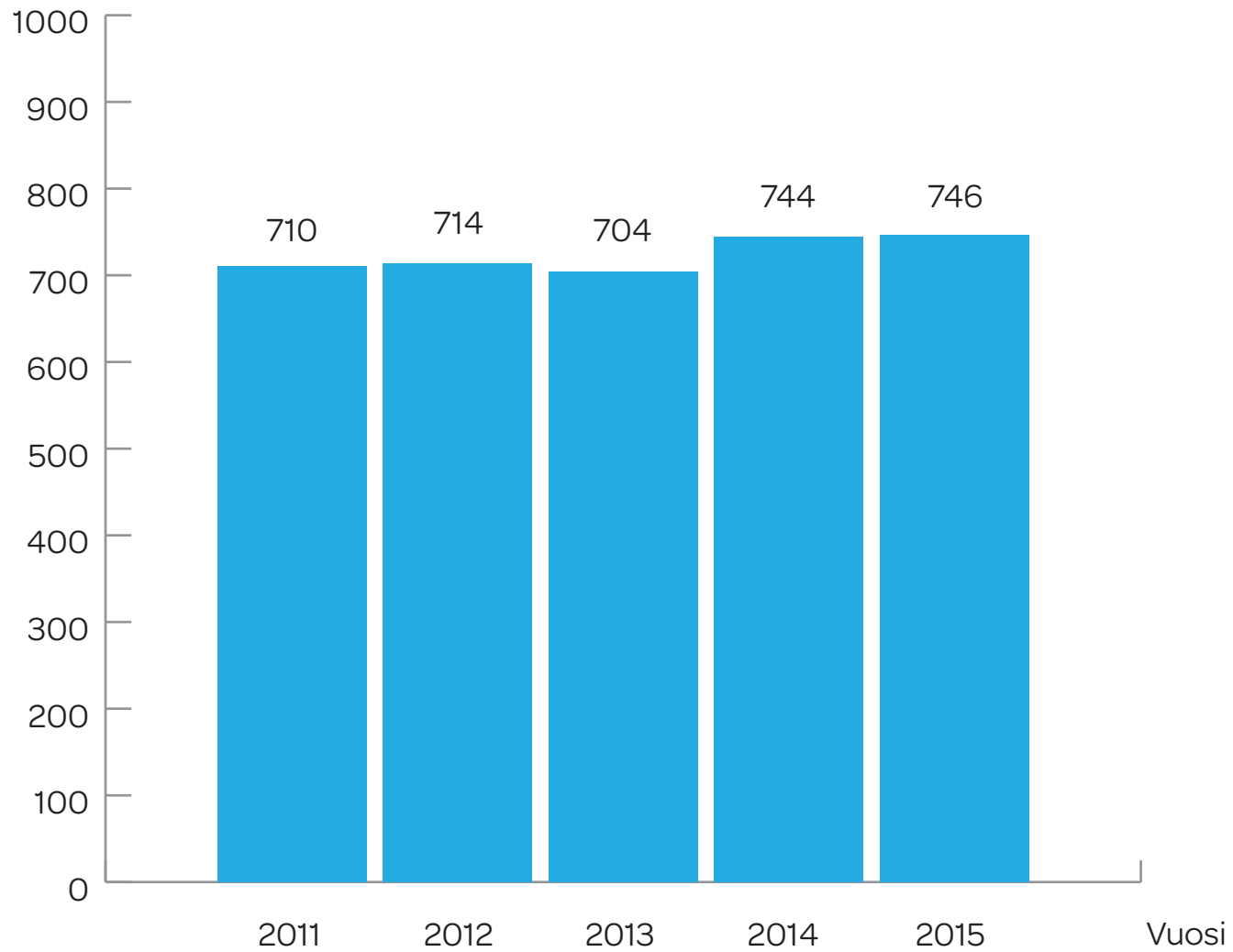
Valio Oy:n henkilöstötietoja

	2011	2012	2013	2014	2015
Henkilöstön määrä (suhteutettu), vuoden lopun tilanne	3 525	3 556	3 611	3 570	3 074
Keski-ikä, vuotta	41	40	40	42	43
Sukupuolijakauma miehet / naiset, %	55,1/44,9	55,6/44,4	55,4/44,6	55,8/44,2	56,7/43,3
Keskimääräinen työsuhteen pituus, vuotta	13,6	13,7	12,0	14,0	14,0
Alkaneet / muuttuneet työsuhteet	883	877	837	836	613
Päättyneet työsuhteet	773	719	1 006	771	1 091
Tehdyn työajan palkat, 1 000 euroa	125 679	131 167	135 752	139 678	132 204
Sosiaalipalkat ja muut välilliset lakisääteiset työvoimakustannukset + lisäeläkevakuutusmaksu, %	52,7	44,7	38,4	36,5	41,2
Eläkekustannukset, 1 000 euroa	26 187	17 394	10 064	9 895	14 154
Työterveyshuollon kustannukset (arvio), 1 000 euroa	1 170	1 297	1 395	1 516	1 308
Työterveyshuollon kustannukset keskimäärin per henkilö, euroa	325	354	379	406	381
Välittömät koulutuskustannukset, 1 000 euroa	1 126	1 118	1 229	1 019	499
Välittömät koulutuskustannukset keskimäärin per henkilö, euroa	313	305	334	273	145
Vapaaehtoiset sosiaalikulutukset, 1 000 euroa	2 978	3 081	3 117	6 211	419
Vapaaehtoiset sosiaalikulutukset keskimäärin per henkilö, euroa	827	841	846	1 663	122

Kokonaisenergiankulutus, Valio Oy:n kotimaan toiminnot

gigawattituntia

Energiankulutus lähteittäin, Valio Oy:n kotimaan toiminnot

	2011	2012	2013	2014	2015
Käytetty sähköenergia, gigawattituntia	223	222	230	236	238
Käytetty lämpöenergia, gigawattituntia	487	492	473	508	508
Turve, %	52	47	31	35	33
Raskas polttoöljy, %	20	19	16	15	10
Maa- ja nestekaasu, %	14	14	14	12	14
Uusiutuvat polttoaineet, %	12	18	32	34	36
Kotimaiset polttoaineet, %	64	65	66	69	69

Päästöt ilmaan, Valio Oy:n kotimaan toiminnot

	2011	2012	2013	2014	2015
Hiukkaset, tonnia	29	16	17	18	21
SO ₂ , tonnia	365	336	274	235	223
NO _x , tonnia	358	282	287	259	284
CO ₂ (fossiilinen), tonnia	161 364	157 662	115 113	124 244	119 169
CO ₂ (ei fossiilinen), tonnia	28 806	38 985	68 163	66 872	78 464

Jätteet, Valio Oy:n kotimaan toiminnot

	2011	2012	2013	2014	2015
Tuotannon sekajäte, tonnia	1 028	800	787	704	533
Energijäte, tonnia	1 222	1 446	1 494	1 521	1 352
Kierrätetty materiaali, tonnia	1 643	1 504	1 736	1 575	1 953
Biojäte, tonnia	826	833	947	1 553	1 557
Vaaralliset jätteet, tonnia	135	105	151	225	188
EY:n sivutuoteasetuksen mukaisesti hävitetyt tuotteet, miljoonaa kiloa	2,1	2,1	2,1	2,3	1,8

Käytetyt pakkausmateriaalit, Valio Oy:n kotimaan toiminnot

	2011	2012	2013	2014	2015
Pakkausmateriaalit kotimaan markkinoille, tonnia	27 048	26 886	23 950	24 360	22 272
Kierrätettävän materiaalin osuus Suomessa, %	80,3	79,7	78,4	77,9	76,7
Pakkausmateriaali vientiin, tonnia	13 304	12 490	12 420	11 154	8 084

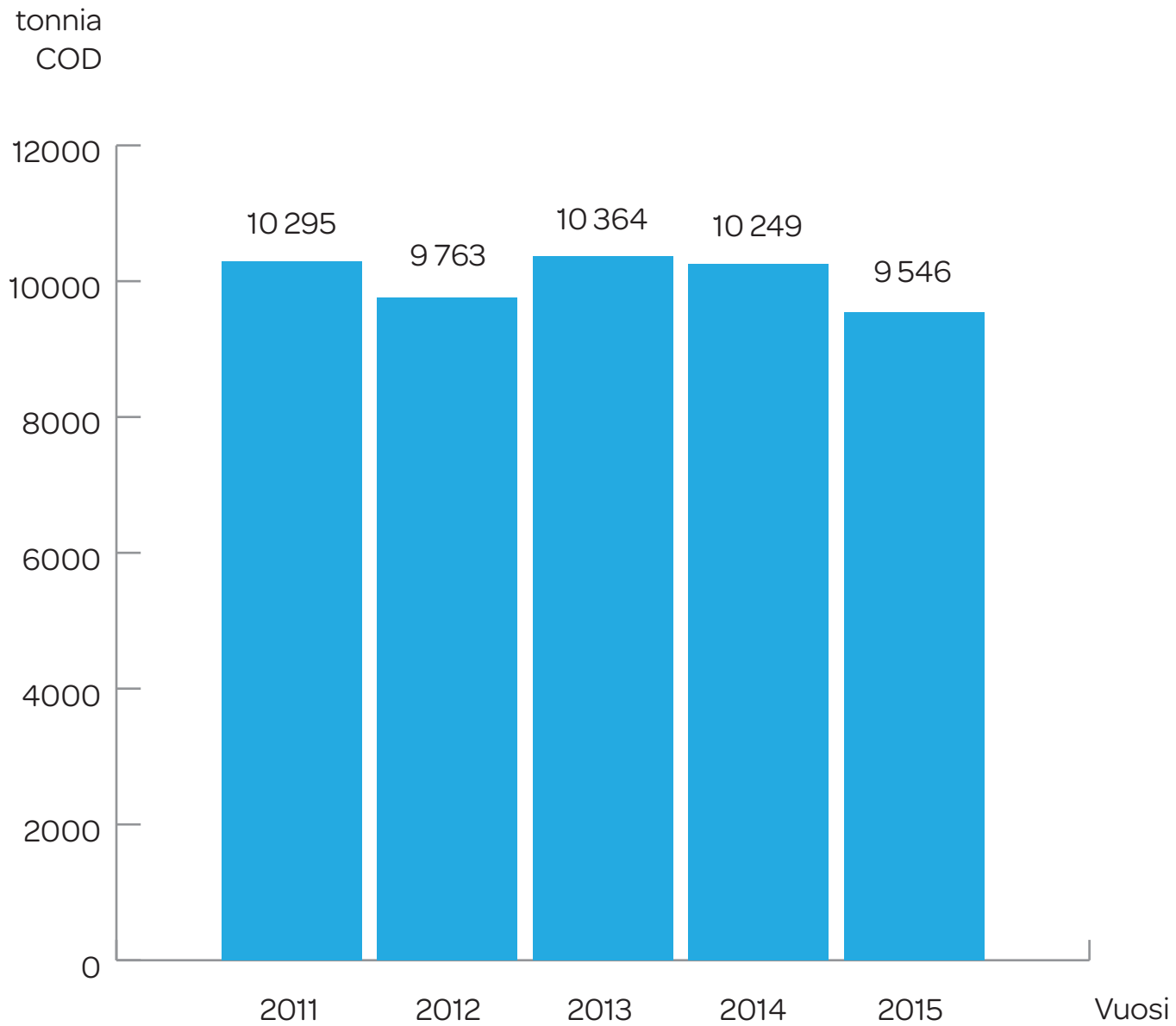
Kemikaalien käyttö, Valio Oy:n kotimaan toiminnot

	2011	2012	2013	2014	2015
Natriumhydroksidi 50 %, tonnia	6 323	6 409	6 130	6 256	5 971
Typpihappo 60 %, tonnia	2 405	2 434	2 487	2 627	2 193
Suolahappo 33 %, tonnia	5 304	5 172	5 321	3 974	3 818

Raaka-aineiden käyttö ja tuotantomäärät, Valio Oy:n kotimaan toiminnot

	2011	2012	2013	2014	2015
Maidon vastaanotto omaan käyttöön, miljoonaa litraa	1 796	1 765	1 757	1 775	1 758
Luomumaidon vastaanotto, miljoonaa litraa	28	38	33	38	45
Hillot, soseet, tiivisteet, tonnia	14 533	13 961	13 661	12 066	12 080
Muut apu- ja raaka-aineet, tonnia	25 894	25 216	25 089	23 904	23 472
Valmistettu määrä, 1 000 tonnia	976	938	892	887	804
Liikevaihto, 1000 euroa	1 929	1 997	2 029	1 950	1 718

Jätevesikuorma, Valio Oy:n kotimaan toiminnot, tn COD

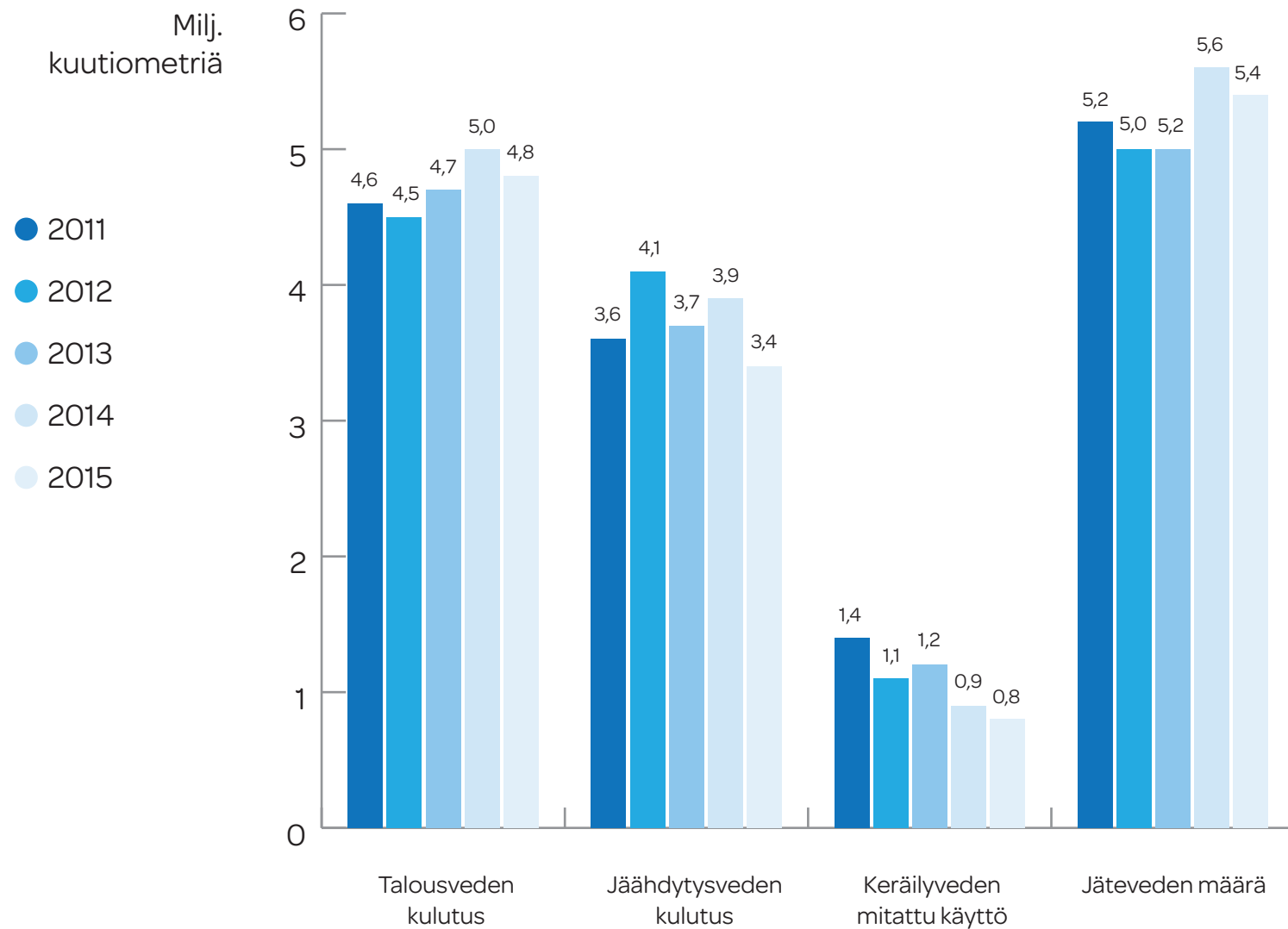

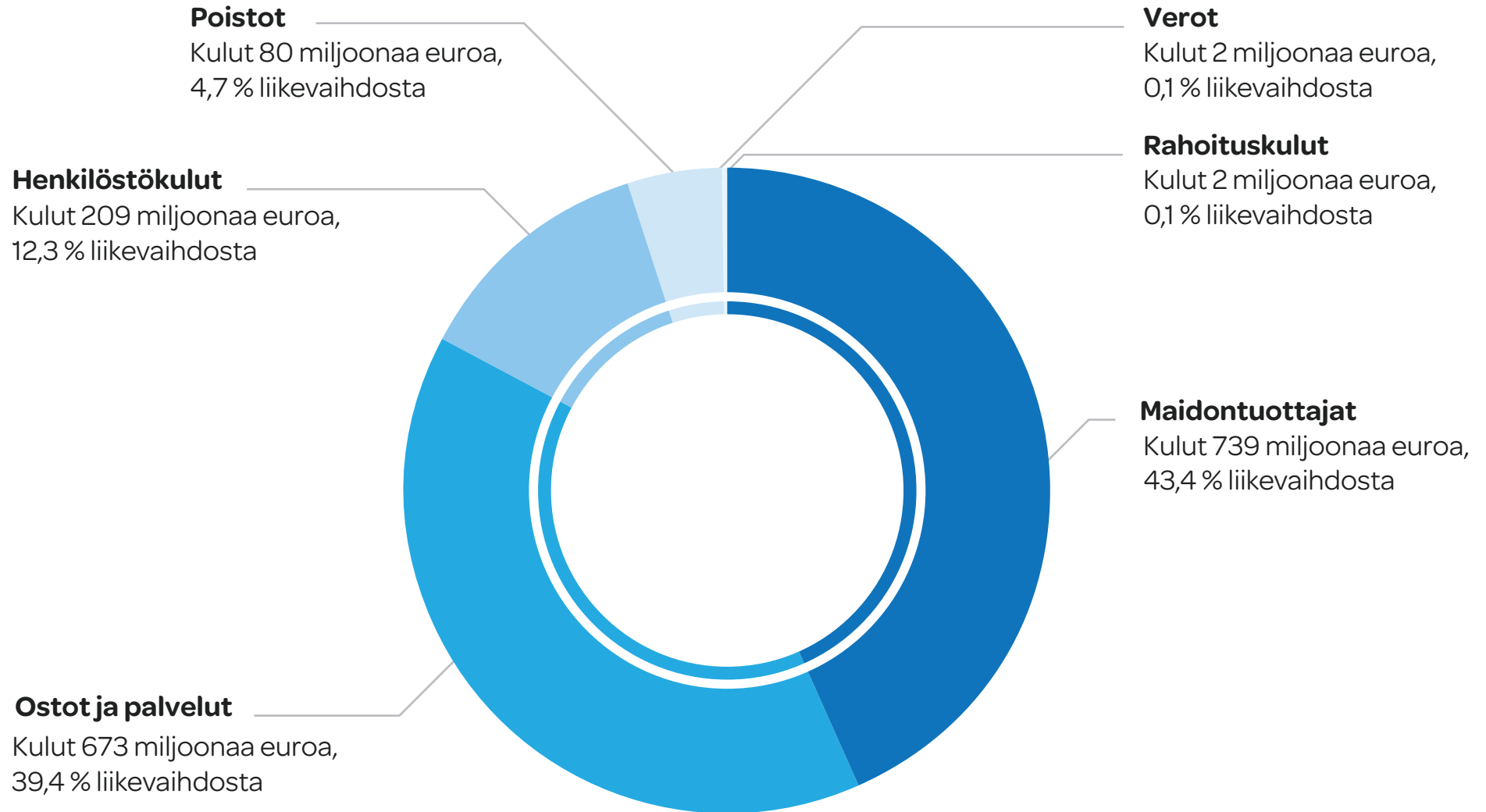
Jätevesikuorma suhteutettuna maitomäärään, Valio Oy:n kotimaan toiminnot

	2012	2013	2014	2015	Tavoite 2017
Jätevesikuorma suhteutettuna vastaanotettuun maitomäärään, kg COD/tn maitoa	5,37	5,66	5,48	5,13	5,23
Jätevesikuorma suhteutettuna vastaanotettuun maitomäärään, m3 jätevettä/tn maitoa	2,78	2,84	3,01	2,89	2,78

Veden kulutus, Valio Oy:n kotimaan toiminnot

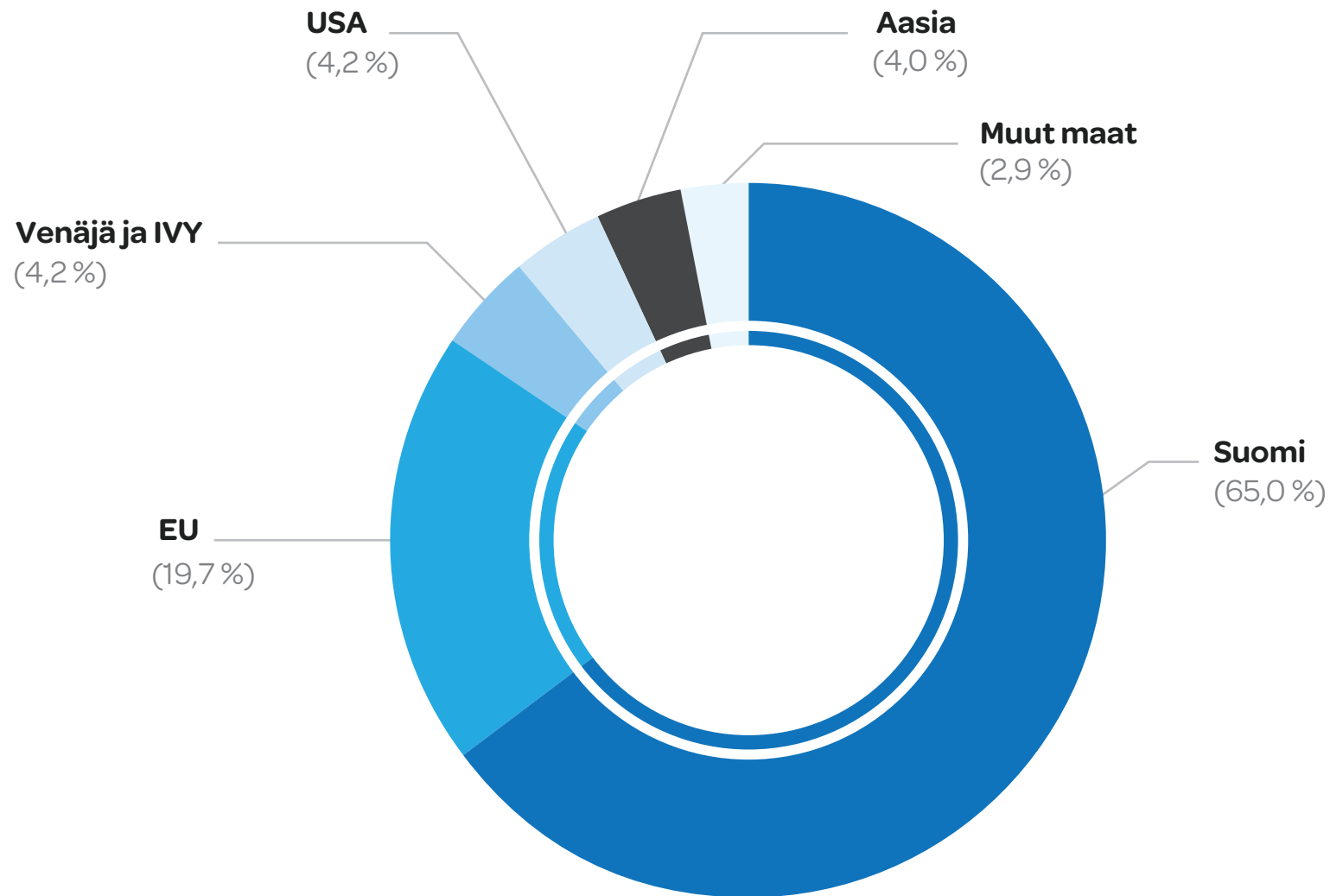

Kulujen jakauma Valio-konsernissa 2015

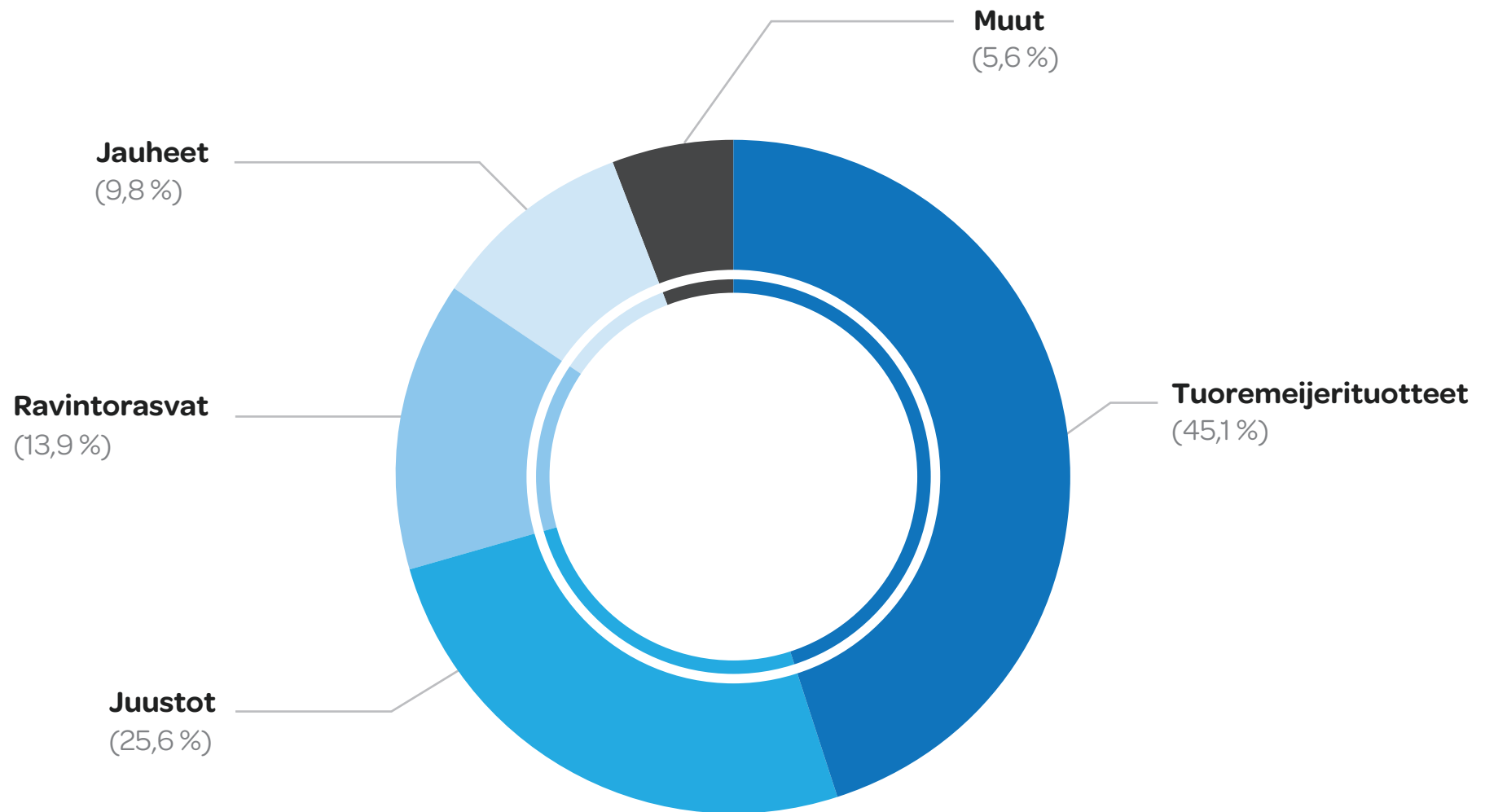

Rahavirtaosuudet ilman tilikauden tulosta.

Valio-konsernin liikevaihto alueittain 2015 %

Valio-konsernin liikevaihto tuoteryhmittäin 2015 %

Valio-konsernin keskeiset taloudelliset tunnusluvut 2010–2015

	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Omistajilta vastaanotettu maitomäärä, miljoonaa litraa	1899	1870	1865	1888	1929	1899
Liikevaihto, miljoonaa euroa	1822	1929	2000	2029	1950	1718
Taseen loppusumma, miljoonaa euroa	986	1011	1124	1228	1241	1240
Investoinnit, miljoonaa euroa	68	85	105	118	152	119
Liikevaihto / omistajilta vastaanotettu maitomäärä, euroa/litra	0,96	1,03	1,07	1,07	1,01	0,90

Lypsykarjatilojen lukumäärä karjaluokittain Suomessa

Vuosi	Alle 10 lehmää	10-29 lehmää	30-49 lehmää	50-74 lehmää	Yli 75 lehmää	Lypsy-lehmiä/tila
1990	23 027	23 371	329	21	13	10
1995	12 507	20 241	339	21	10	12
2000	6 432	16 021	1 306	126	25	15
2005	3 474	11 027	1 968	374	99	19
2010	1 921	6 915	2 021	776	274	24
2015	932	4 291	1 795	1 015	560	33

(Lähde: LUKE Luonnonvarakeskus Nautarekisteri)

Maksut Valio Oy:n omistajille

	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Maidosta maksettu hinta, miljoonaa euroa	777	824	871	897	876	731
Maksetut osingot, miljoonaa euroa	6	8	7	7	6	6
Maksetut osakaslainojen korot, miljoonaa euroa	4	4	4	3	3	3

Valio-konsernin liikevaihto ja henkilöstö 2015

	Liikevaihto *, miljoonaa euroa	Henkilöstö keskimäärin	Henkilöstö 31.12.2015
Valio Oy	1 498	3 437	3 074
Valio Venäjä	62	360	386
Valio Baltia	86	395	401
Valio Ruotsi	99	51	50
Valio USA	73	22	23
Valio Kiina	41	7	8
Valio-konserni yhteensä	1 718	4 272	3 942

*) Valio Oy:n ja tytäryhtiöiden liikevaihto sisältää konsernin sisäisen myynnin.

VALIO KONSERNIN YRITYSVASTUU, ARVOT JA TOIMINTAPOLITIikka

YRITYS

Perustehtävämme on: Oman maidon arvon maksimointi

Arvomme on: Teemme parasta

Toimintaperiaattemme on: Tulos ratkaisee.

Lupaus	Toteutus
Edistämme suomalaista maidontuotantoa.	<ul style="list-style-type: none"> • Maksamme kaiken tuototamme omistajillemme eli suomalaisille maidontuottajille. • Tavoitteemme on vakaa ja Euroopan korkein maidon hinta maidontuottajillemme.
Tuomme taloudellista hyvinvointia Suomeen.	<ul style="list-style-type: none"> • Vuonna 2014 Valioryhmä tuloutti Suomeen yli miljardi euroa. • Työllistämme välittömästi ja välillisesti arviolta lähes 30 000 suomalaista. • Turvaamme maaseudun elinkelpoisuutta Suomessa. • Suosimme kotimaisia toimittajia silloin kun se on laadullisesti ja kokonaistaloudellisesti kannattavaa.
Olemme tunnistaneet ja otamme huomioon sidosryhmiemme odotukset liiketoiminnassa.	<ul style="list-style-type: none"> • Huomioimme sidosryhmien odotukset liiketoiminnan kehittämisessä. • Annamme poliittisia avustuksia tasapuolisuuden periaatteella hakemuksesta ehdokkaille, joiden uskomme toimivan Valion toimintaedellytyksiä edistävällä tavalla. • Toteutamme vastuullista toimintaa täyttämällä sidosryhmiemme odotukset, jotka määrittellään Valion hallituksen ja toimitusjohtajan hyväksymässä dokumentissa Valio ja vastuullinen yritystoiminta (löytyy www.valio.fi).
Olemme tunnistaneet liiketoimintamme riskit ja hallitsemme niitä.	<ul style="list-style-type: none"> • Kehitämme jatkuvasti riskienarvioinnin ja -hallinnan menettelyjä varmistamaan tuotteiden ja toiminnan turvallisuutta sekä liiketoiminnan jatkuvuutta. • Kartoitamme säännöllisesti toimintaamme ja tuotantolaitoksiimme liittyviä vahinkoriskejä yhdessä vakuutusyhtiöiden kanssa. Riskit on vakuutettu Valion vakuutuspolitiikan mukaisesti. • Huomioimme laajasti toiminnan jatkuvuuden erityisesti maidon ohjauksessa sekä tuotanto- ja hyödykejärjestelmien toiminnan turvaamisessa. • Olemme laatineet poikkeustilanteiden varalle takaisinvento-, kriisiviestintä- ja tuotannon uudelleenjärjestelyn suunnitelmat sekä tuotantolaitosten omat toipumissuunnitelmat.
Noudatamme YK:n Global Compactin 10 periaatetta ja tätä kautta seuraavia yleismaailmallisia periaatteita: <ul style="list-style-type: none"> • YK:n ihmisoikeuksien yleismaailmallinen julistus • ILO:n työelämän peruseriaatteita ja -oikeuksia koskeva julistus • YK:n Rion ympäristöä ja kehitystä koskeva julistus • YK:n korruption vastainen yleissopimus	<ul style="list-style-type: none"> • Olemme sitoutuneet kaikessa toiminnassamme julistusten mukaisiin ihmisoikeuksiin, työelämän periaatteisiin sekä ympäristöön ja lahjonnanvastaiseen toimintaan liittyviin perusarvoihin.
Noudatamme kunkin toimintamaamme lainsäädäntöä ja kerromme toiminnastamme avoimesti liikesalaisuuksia vaarantamatta.	<ul style="list-style-type: none"> • Seuraamme jatkuvasti lainsäädäntöä ja sisällytämme vaatimukset toimintaamme. • Viestintämme on oikea-aikaista, totuudenmukaista ja vuorovaikutteista. • Emme paljasta Valion tai sen yhteistyökumppaneiden liikesalaisuuksia.

VALIO KONSERNIN YRITYSVASTUU, ARVOT JA TOIMINTAPOLITIikka

TOIMITUSKETJU

Tunnetta toimitusketjumme ja edistämme sen vastuullisuutta.

Lupaus	Toteutus
Kaikki Suomessa Valio merkillä myymämme maitotuotteet on valmistettu kotimaassa suomalaisesta maidosta.	<ul style="list-style-type: none"> • Käyttämämme raakamaito tulee läheltä – se matkaa meijeriin keskimäärin 74 kilometriä.
Käyttämämme raakamaito on laadukasta ja tuotettu hyvien tuotantotapojen mukaisesti.	<ul style="list-style-type: none"> • Maidontuottajat ovat sitoutuneet laatusopimuksessa käyttämään Valiomaidon laatujärjestelmää, joka velvoittaa noudattamaan hyvän maidontuotantotavan ohjeita. • Tiloista vähintään 5 % auditoidaan vuosittain. • Maidontuottajilla on tilakohtaiset lakisääteiset omavalvonnan kuvaukset ja he seuraavat tuottamansa maidon laatua lehmäkohtaisesti ja tilasäiliössä (lämpötila, aistinvarainen laatu, mikrobilääkejäämät).
Huolehdimme lehmien hyvinvoinnista.	<ul style="list-style-type: none"> • Valiomaidon laatujärjestelmä ohjeistaa huolehtimaan eläinten terveydestä, hyvinvoinnista ja lajinmukaisesta ruokinnasta. • Edistämme pihattonavettojen rakentamista sekä lehmien laiduntamista ja suunnitelmallista eläinterveydenhoitoa. • Valio ja valiolaiset osuuskunnat tukevat maidontuottajia tuotantoeläinten hyvinvoinnin kehittämisessä mm. järjestämällä koulutuksia aiheeseen liittyen. Osuuskuntien tuotantoneuvonta on jokaisen valiolaisen maidontuottajan käytettävissä maksutta.
Emme käytä geenimuunneltua rehua Valiolaisten lehmien ruokinnassa.	<ul style="list-style-type: none"> • Valioryhmässä ei sallita geenimuunneltuja ainesosia lehmien hiehojen ja/tai vasikoiden ruokinnassa. • Valmistamamme elintarvikkeet eivät sisällä tai koostu muuntogeenisistä organismeista kuten EU:n asetuksissa 1829/2003 ja 1830/2003 määritellään.
Meillä on tehokas ja ympäristöystävällinen maidonkeräily maitotiloilta tuotantolaitoksiin.	<ul style="list-style-type: none"> • Kaikki maidon keräilyautot ovat hyväksytyjä ja omavalvonnan piirissä. • Keräilyauton kuljettaja tarkastaa tilalla maidon lämpötilan, hajun ja ulkonäön ennen maidon autoon pumpausta. Kuljettaja ottaa myös tilakohtaiset maitonäytteet, jotka analysoidaan säännöllisesti. • Optimoimme maidon keräilyn reitit.
Tunnetta tuotteidemme alkuperän.	<ul style="list-style-type: none"> • Virheen sattuessa pystymme jäljittämään maitoraaka-aineen tilalle asti. • Pystymme jäljittämään kaikki tuotteisiin käytetyt raaka-aineet ja pakkausmateriaalit. • Testaamme jäljitettävyyden prosessin toimivuuden vuosittain takaisinvento- ja jäljitettävyysharjoituksin kaikissa Valion toimipaikoissa.
Ostamme vain vastuullisesti toimivilta ja hyväksymismenettelymme läpäisseiltä toimittajilta ja huomioimme hankinnoissamme myös eettiset näkökulmat.	<ul style="list-style-type: none"> • Käytössämme on uuden toimittajan hyväksymisprosessi, arvioimme kaikki toimittajat vuosittain ja auditoidaan tavarantoimittajat riskinarvion perusteella. • Olemme Sedex järjestön AB-jäsen (the Supplier Ethical Data Exchange), jonka kautta pyrimme edistämään vastuullisuuden huomioimista toimitusketjussa. • Olemme sitoutuneet ETI-järjestön (The Ethical Trading Initiative) Base Codeen. • Tarkastelemme ja arvioimme toimittajiemme vastuullisuutta erillisten toimittaja-kyselyiden sekä Sedex järjestelmän kautta ja puutummme havaittuihin epäkohtiin. Kehitämme prosessia riskimaiden toimittajien vastuullisuuden varmistamiseksi. • Emme käytä palmuöljyä Valion kuluttajatuotteissa. • Hankimme ainoastaan B & C (Book & Claim) sertifioitua palmuöljyä valmistajilta, jotka ovat RSPO:n (Roundtable of Sustainable Palm Oil) jäseniä.

VALIO KONSERNIN YRITYSVASTUU, ARVOT JA TOIMINTAPOLITIikka

TYÖNTEKIJÄ

Olemme turvallinen ja oikeudenmukainen työpaikka, jossa huomioidaan työntekijöiden hyvinvointi.

Lupaus	Toteutus
<p>Päämääränämme on poistaa tai minimoida henkilöstöön, toimintaan ja omaisuuteen kohdistuvat vaarat.</p> <p>Tavoitteena on nolla tapaturmaa ja nolla onnettomuutta.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Työturvallisuuden kehittyminen on Valiossa konsernitason strateginen mittari. • Käsittelemme turvallisuusasioita säännöllisesti eri johtamistapahtumissa. • Tunnistamme vaaroja ja arvioimme niistä aiheutuvia riskejä. • Parannamme jatkuvasti työympäristöä ja työtapojen turvallisuutta. • Jokaisen tulee ilmoittaa havaitsemastaan vaarasta ja puuttua turvattomaan toimintaan. • Noudatamme aina turvallisuussäädöksiä ja -ohjeita. • Kaikki vaaratilanteet, tapaturmat ja onnettomuudet tutkitaan. • Parannamme henkilöstön turvallisuustietoisuutta ja -osaamista. • Toimipaikoilla on pelastussuunnitelmat ja pelastusharjoituksia järjestetään säännöllisesti. • Kehitämme toimintaamme vakavista poikkeustilanteista palautumisen nopeuttamiseksi.
<p>Edistämme työntekijöidemme hyvinvointia.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Kehitämme Valion liiketoimintaosaamista, esimiestoimintaa, työyhteisöjen toimintaa ja työhyvinvointia koulutus-, työterveys- ja työhyvinvointitoiminnalla. • Työhyvinvointitoimintamme on tavoitteellista kehittämistä, jonka yhtenä mittarina on pitkäaikaisterveiden määrän kehitys. • Tuemme työhyvinvointia lisäksi tarjoamalla mahdollisuuden työpaikkaruokailuun ja työterveyspainotteisen sairaanhoidon. • Tarjoamme henkilöstölle etuja kuten tulokseen ja tavoitteiden toteutumiseen perustuvan palkkion sekä merkkipäivä- ja palvelusvuosipalkkioita.
<p>Noudatamme Kansainvälisen työjärjestön (ILO) linjauksia työelämän perusoikeuksista.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Emme palkkaa alle 15-vuotiaita henkilöitä. • Kaikilla työntekijöillä on kirjallinen työ sopimus. Noudatamme työ- ja työehtosopimuksia. • Henkilöstöllä on yhdistymisen vapaus, ja vuorovaikutus yrityksen ja henkilöstön välillä toimii. • Yksilöön liittyvien tietojen käsittelyssä noudatamme tietosuojaperiaatteita. • Emme hyväksy minkäänlaista pakkotyötä. • Emme hyväksy syrjintää emmekä kiusaamista.
<p>Tunnistamme ja estämme mahdollisen korruption toiminnassamme.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Noudatamme hyvää hallintotapaa kaikilla organisaatiotasolla. Kukaan ei esimerkiksi voi hyväksyä omia laskujaan. • Ilmoitamme havaitsemastamme laittomasta tai epäeettisestä toiminnasta HR:n nimetyille vastuuhenkilölle. • Toimimme rehellisesti. • Emme ota emmekä anna lahjuksia tai sopimattoman suuruisia tavara-, ruoka-, juoma- ja matkalahjoja tai muita oikeudettomia etuisuuksia. • Saamamme lahjat eivät vaikuta päätöksiimme, emmekä yritä arveluttavin tavoin vaikuttaa viranhaltijoihin tai poliitikkoihin. • Emme osallistu hankkeisiin, jotka voivat aiheuttaa eturistiriidan henkilökohtaisen taloudellisen aseman ja Valion tai Valion yhteistyökumppanin kanssa.
<p>Henkilöstöperiaattemme ovat henkilökohtainen vastuu, avoimuus, oikeudenmukaisuus ja tasa-arvo.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Kohtelemme kollegojamme asiallisesti ja arvostavasti. • Meillä on erikseen laadittu tasa-arvosuunnitelma, henkilöstö- ja koulutussuunnitelma, Valion eettiset ohjeet.

VALIO KONSERNIN YRITYSVASTUU, ARVOT JA TOIMINTAPOLITIikka

TUOTE	
Tuotteemme ovat turvallisia ja laadukkaita ja niiden valmistuksessa huomioidaan ympäristövaikutukset.	
Lupaus	Toteutus
Varmistamme tuotteidemme turvallisuuden.	<ul style="list-style-type: none"> • Ylläpidämme ja kehitämme elintarviketurvallisuuden hallintaa FSSC 22000 vaatimusten ja ISO 22000 standardin ja niihin liittyvän teknisen spesifikaation ISO/TS 22002-1 mukaisesti. • Tuotantolaitoksillamme on koko tuotantoprosessin kattavat omavalvontasuunnitelmat, jotka on laadittu HACCP-periaatteiden mukaisesti, ja joiden toimivuutta valvotaan sekä sisäisillä että ulkoisilla tarkastuksilla. • Tarkkailemme tuotantoympäristön (mm. ilma, vesi, laitteet, tilat) ja tuotteiden mikrobiologista puhtautta säännöllisesti. • Käytössämme on allergeenien hallintajärjestelmä, joka huomioi mahdolliset allergeenit raaka-aineissa, tuotannossa ja lopputuotteissa. Hallintajärjestelmän avulla estetään sellaisten allergeenien joutuminen lopputuotteeseen, joita ei ole ilmoitettu pakkausmerkinnöissä.
Noudatamme kansainvälisesti tunnettuja laadunhallintamenettelyjä.	<ul style="list-style-type: none"> • Ohjaamme tuotantoamme ISO 9001 -sertifioidulla laatu järjestelmällä. • Laadunvarmistusmenettelymme kattavat sekä mikrobiologisen että kemiallisen laadun raaka-aineista lopputuotteisiin. • Varmistamme rehuraaka-aineiden turvallisuuden GMP + B2 ja GMP +B3 hallintajärjestelmillä. • Tärkeimmät laboratoriomme on akkreditoitu ISO 17025 -standardin mukaisesti.<ul style="list-style-type: none"> ○ Lapinlahden ja Seinäjoen aluelaboratorio on FINAS-akkreditointipalvelun akkreditoima testauslaboratorio T169, akkreditointivaatimus SFS-EN ISO/IEC 17025. ○ Helsingin T&K:n kemian ja mikrobiologian laboratorio on FINAS-akkreditointipalvelun akkreditoima testauslaboratorio T022, akkreditointivaatimus SFS-EN ISO/IEC 17025.
Markkinoilla olevien tuotteiden poikkeamiin on varauduttu.	<ul style="list-style-type: none"> • Seuraamme tuotteiden laatua koko markkinoilla olon ajan säilyvyysseurannan ja kuluttaja- ja asiakaspalautteiden avulla. Kirjaamme kaikki yhteydenotot ja ryhdymme palautteiden perusteella tarvittaessa nopeasti toimenpiteisiin ja viestimme mahdollisista virheistä avoimesti. • Olemme ohjeistaneet mahdollisten elintarviketurvallisuuteen liittyvien poikkeamien hallinnan ja harjoittelemmme säännöllisesti toimintaa poikkeustilanteessa.
Luomutuotteemme on valmistettu EU:n luomulainsäädännön vaatimusten mukaisesti.	<ul style="list-style-type: none"> • Luomutuotteemme ovat Eviran valvonnassa ja niillä on Eviran myöntämä luomuhyväksyntä.
Huomioimme tuotteiden valmistuksessa asiakkaiden erityisvaatimukset.	<ul style="list-style-type: none"> • Olemme hankkineet Halal ja Kosher sertifioinnit tarvittaville tehtaille.
Huomioimme ympäristövaikutukset käyttämässämme pakkausmateriaaleissa.	<ul style="list-style-type: none"> • Suosimme uudelleenkäytettäviä, kierrätettäviä, uusiutuvia tai energiahyötykäyttöön soveltuvia pakkauksia. • Emme käytä Suomessa myytävissä pakkausmateriaaleissaan PVC:tä emmekä muita klooripitoisia muoveja.
Tuntemme toimintamme ympäristövaikutukset ja sitoudumme vähentämään niitä kehittämällä toimintaamme jatkuvasti.	<ul style="list-style-type: none"> • Meillä on ollut kotimaan ja Viron toiminnot kattava ISO 14 001-standardin mukainen ympäristösertifikaatti vuodesta 2000 alkaen. • Seuraamme ympäristövaikutuksiamme joiden pienentämiseen tähtääviä ympäristötavoitteita luodaan kerrallaan kolmen vuoden hallintaohjelmakausille. Vuosittaiset osatavoitteet luodaan toteutettavien toimenpiteiden kautta.

VALIO KONSERNIN YRITYSVASTUU, ARVOT JA TOIMINTAPOLITIIKKA

- Olemme sitoutuneet päästöjen ja hävikin vähentämiseen sekä resurssien käytön tehokkuuden jatkuvaan lisäämiseen niin alkutuotannossa kuin teollisessa toiminnassaan.
- Suosimme ilmasto- ja vesistövaikutuksiltaan puhdasta ja tehokasta teknologiaa tuotannossa ja kuljetuksissa.
- Lämmöntuotannossa suosimme kotimaisia polttoaineita.
- Sähköenergian hankinnassa suosimme Suomessa mahdollisia ilmastovaikutuksiltaan vähäpäästöisiä vaihtoehtoja, jotka takaavat riittävän ja tasaisen teollisen mittakaavan sähkön saannin ja ovat hinnaltaan kilpailukykyisiä.
- Lehmien ruokinnassa kotimainen rypsi ja rapsi korvaavat lähes kokonaan soijan valkuaisrehuna.

4.8.2015

Annikka Hurme